

**OP-Pohjola-ryhmän
osavuositarkastus 1.1.—30.6.2013**

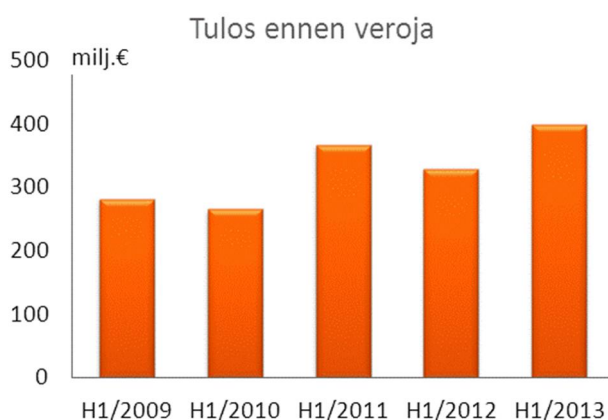
OP-Pohjola-ryhmä jatkoi tavoiteuralla: merkittävä tulosparannus ja asiakasliiketoiminnan kasvu selvästi markkinoita nopeampaa.

- Tulos ennen veroja kasvoi 21 prosenttia 398 miljoonaan euroon (329).
- Tuotot kasvoivat 6,5 prosenttia. Korkokatteen lasku taittui katsauskaudella.
- Kulut ilman pankkiveroa supistuivat runsaat 2 prosenttia.
- Core Tier 1 -vakavaraisuus ennen siirtymäsääntöjä oli 14,6 prosenttia (14,8).
- Asiakasliiketoiminta kasvoi selvästi markkinoita nopeammin. Luottokanta kasvoi vuodessa 7,2 ja talletukset 8,4 prosenttia. Vahinkovakuutuksen kasvu oli 10 prosenttia.
- Pankki- ja vahinkovakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi vuodessa 109 000:lla.
- Näkymiin muutos: Vuoden 2013 tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan paremmaksi kuin vuotta aiemmin. Tarkemmin kohdassa "Loppuvuoden näkymät".

OP-Pohjola-ryhmän avainlukuja

	1-6/2013	1-6/2012	Muutos %	1-12/2012
Tulos ennen veroja, milj.e	398	329	21,0	586
Pankkitoiminta	193	247	-21,9	424
Vahinkovakuutus	99	54	81,7	92
Varallisuudenhoito	77	34	124,9	101
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille	96	96	-0,6	192
	30.6.2013	30.6.2012	Muutos %	31.12.2012
Vakavaraisuussuhde, Core Tier 1 ennen siirtymäsääntöjä, %	14,6	14,7	-0,2*	14,8
Vakavaraisuussuhde, Core Tier 1, %	13,7	14,7	-1,0*	14,1
Omien varojen suhde omien varojen vähimmäismäärään (rava)	1,81	2,01	-0,20*	1,90
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,46	0,53	-0,06*	0,46
Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteiset asiakkaat (1000)	1 468	1 358	8,1	1 425

* suhdeluvun muutos

Pääjohtaja Reijo Karhisen kommentit

OP-Pohjolan alkuvuoden 2013 tuloksessa korostuu hyvä tasapaino kasvun ja tuloskehityksen välillä. Suoriuduimme vaativissa olosuhteissa jälleen erinomaisesti. Jo saavutettu ennakoitua suurempi tulos antaa perusteen muuttaa tulosohjaustamme. Ennakoimme nyt myös koko vuodelta edellisvuotta parempaa tulosta.

Finanssitoimialan uusi sääntely painottaa aivan oikein vakavaraisuuden merkitystä, mikä puolestaan johtaa tuloksenteon korostumiseen. Odotamme loppuvuoden korkokatteemme olevan alkuvuotta paremman ja muiden tuottojen kasvun jatkuvan vakaana. Kokonaistuottojen positiivista kehitystä tukevat edelleen kasvavat volyymimme. Kulukasvun pysähtymisellä oli keskeinen rooli alkuvuoden tulosparannuksessa. Pysyäksemme vakavaraisuustavoitteestamme johdetulla tulosuralla ympäristössä, jossa korkotaso säilyy matalana ja sääntely tuo uusia tulosrasitteita, meidän on jatkossakin kiinnitettävä erityistä huomiota kustannustehokkuuteemme.

OP-Pohjola-ryhmä on edelläkävijä ja suunnannäyttävä maamme finanssipalveluiden kehittäjänä. Olemme vuodelta edenneet johdonmukaisesti ja määrätietoisesti kehittämisen tiellä ja rohkeasti investoineet uuteen. Alkuvuoden aikana toimimme jälleen markkinoille asiakkaiden elämää helpottavia uudenlaisia innovatiivisia tuotteita ja palveluja erityisesti mobiiliin, josta on nopeasti kehittymässä päivittäisasiain merkittävin kanava. Omasairaala taas on esimerkki uudesta palvelusta, jossa perinteistä tapaa toimia muutetaan rohkeasti asiakkaiden tarpeiden pohjalta.

Innovointi jatkuu. Siihen meitä velvoittaa jo asemamme maan johtavana finanssiryhmänä. Keskittämisetumme ja kasvaneet panostuksemme maan laajimpaan ja jatkuvasti monipuolistuvaan ja kehittyvään palveluverkostoomme mahdollistavat ylivoimaisen asiakaskokemuksen tarjoamisen myös muuttuvassa kilpailutilanteessa. Olen vakuuttunut siitä, että vahva asiakasymmärrys, pitkät perinteet ja finanssialan huippuosaaminen luovat meille menestymismahdollisuudet myös tulevaisuudessa.

Olemme onnistuneet perustehtävässämme ja strategiamme mukaisessa aidosti asiakkaittemme tarpeista lähtevästä toiminnassa myös kriisiaikoina. Keskellä toiminta- ja kilpailuympäristön syvää murrosta markkina-asemamme voimistuminen on jatkunut, osin jopa historiallisen kovalla vauhdilla. Yritysrahoituksessa asemamme on vahvistunut vuoden 2007 jälkeen peräti 8 %-yksiköllä. Arvojemme mukainen vastuullisuus on ohjannut meidät kulkemaan vastavirtaan suhteessa markkinoiden yleiseen linjaan Suomessa ja muualla Euroopassa.

Pankkien rahoituskyvyn ja -halun sekä talouskasvun välillä vallitsee selvä riippuvuussuhde. Sen ovat jälleen todistaneet viime aikojen kehitysluvut Etelä- ja Keski-Euroopasta. Euroopassa ja Suomessa kaivataan nyt kipeästi talouskasvua. Pankkien rooli talouskasvun turvaamisessa on keskeinen. Talouden tulevan kehityksen suunta ratkeaa pitkälti sen mukaan, minkälaiset edellytykset pankeilla on selviytyä tehtävästään. Talouskasvun vauhdittamiseksi pankeille olisi nyt annettava työrauha. Nyt pitäisi pikaisesti saattaa sisällöllisesti päätökseen jo valmisteilla olevat sääntelyhankkeet. Kaikista uusista pankkien toimintaa rasittavista toimituksista tulisi pidättäytyä. Julkinen rauhoittava

lupaus rakentaisi uutta luottamuksen ilmapiiriä ja vauhdittaisi osaltaan talouskasvua.

Lähikuukaudet ovat suomalaisen talouspolitiikan etsikkoaikaa. Työmarkkinoiden ja maan hallituksen on löydettävä uutta puhtia ja aitoa halua ratkaisuihin. Meillä ei ole enää varaa mennä siitä missä aita on matalin. Moni moitittu Etelä-Euroopan kriisimaa on jo tehnyt ne välttämättömät korjaavat toimet, jotka Suomessa makaavat edelleen päättäjien pöydillä.

OP-Pohjola-ryhmän osavuosisikatsaus 1.1.–30.6.2013

Sisällysluettelo

Toimintaympäristö.....	4
Ryhmän tulos ja tase.....	5
Vakavaraisuus, riskiasema ja luottoluokitukset.....	6
Loppuvuoden näkymät.....	8
Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin.....	9
Pankkitoiminta.....	9
Vahinkovakuutus.....	12
Varallisuudenhoito.....	14
Muu toiminta.....	16
OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset.....	16
Henkilöstö ja palkitseminen.....	16
OP-Pohjola osk:n hallinto.....	17
OP-Pohjola-ryhmän tehostamisohjelma.....	17
Investoinnit ja palvelukehittäminen.....	17
Tuloslaskelma	
Laaja tuloslaskelma	
Tase	
Oman pääoman muutoslaskelma	
Rahavirtalaskelma	
Liitetaulukot:	
Liite 1. Laatimisperiaatteet	
Liite 2. Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat	
Liite 3. Tuloskehitys vuosineljänneksittäin	
Liite 4. Korkokate	
Liite 5. Saamisten arvonalentumiset	
Liite 6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	
Liite 7. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	
Liite 8. Palkkiotuotot ja -kulut, netto	
Liite 9. Kaupankäynnin nettotuotot	
Liite 10. Sijoitustoiminnan nettotuotot	
Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot	
Liite 12. Taseen luokittelu	
Liite 13. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti	
Liite 14. Vahinkovakuutustoiminnan varat	
Liite 15. Henkivakuutustoiminnan varat	
Liite 16. Vahinkovakuutustoiminnan velat	
Liite 17. Henkivakuutustoiminnan velat	
Liite 18. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	
Liite 19. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen	
Liite 20. Arvonalentumiset ja ongelmasaamiset	
Liite 21. Omat varat ja vakavaraisuus	
Liite 22. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus	
Liite 23. Annetut vakuudet	
Liite 24. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	
Liite 25. Johdannaissopimukset	
Liite 26. Liiketapahtumat lähipiirin kanssa	

Toimintaympäristö

Maaillantalouden kehitys jatkui vaisuna ja epäyhtenäisenä vuoden toisella vuosineljänneksellä. Yhdysvalloissa talous jatkoi vähittäistä kohenemistä. Yhdysvaltain keskuspankki ilmoitti alkavansa vähentää poikkeustoimia kuluvan vuoden aikana, jos talous kehittyy odotusten mukaisesti.

Markkinoilla odotukset Yhdysvaltain rahapolitiikan kiristämisestä näkyivät rahoitusmarkkinoiden korjausliikkeenä, joka nosti valtionlainojen korkoja myös euroalueella. Kesäkuussa hermostuneisuutta lisäsi myös Kiinan talouden odotettua heikompi kehitys ja sen rahamarkkinoiden tilapäinen kiristyminen.

Euroopan keskuspankki laski ohjauksensa 0,50 prosenttiin toukokuussa. Keskuspankin talletuskorko säilyi nollassa. Euribor-koroissa muutokset olivat pieniä.

Suomen talouskehitys säilyi heikkona. Työttömyys nousi ja kuluttajien luottamus pysyi heikkona. Osin tilanne koheni katsauskaudella. Teollisuuden tuotanto-odotukset paranivat ja vähittäiskauppa kasvoi. Inflaation vaimeneminen jatkui.

Maaillantalouden odotetaan piristävän hieman kuluvan vuoden jälkipuoliskolla, mutta kasvu jää keskimääräistä hitaammaksi. Euroalueen talous supistuu tänä vuonna, mutta talousindikaattorit puoltavat lievää käännettä parempaan loppuvuoden aikana. Myös Suomen talous elpyy hieman loppuvuonna, mutta talouden yleiskuva on edelleen huono. Talousnäköymien epävarmuus on edelleen merkittävää. EKP on ilmoittanut pitävänsä keskuspankkikorot nykytasolla tai matalammalla pitkään. Lisäksi EKP valmistelelee toimia yritysrahoituksen toimivuuden varmistamiseksi. Euribor-korkojen arvioidaan säilyvän ennätysmatalalla.

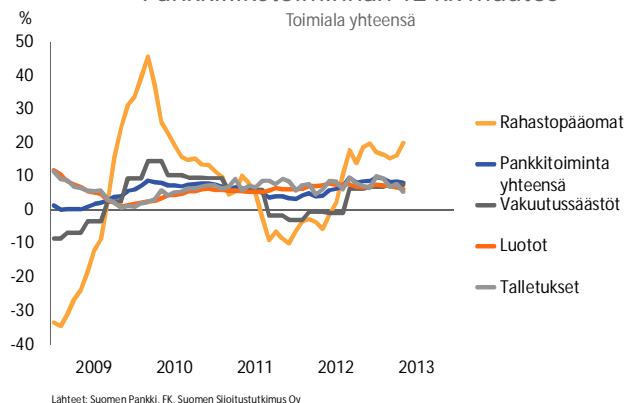
Pankkien luottokannan kasvuvauhti hidastui edelleen vuoden toisella neljänneksellä. Asuntolainakannan vuosikasvu laski toukokuussa 4,4 prosenttiin talouden taantumasta, asuntokaupan hiljentymisen sekä pankkien luottoehtojen tiukentumisen vaikutuksesta. Myös yritysrahoituksen vuosikasvu hiipui edelleen ollen toukokuussa 3,5 prosenttia.

Pankkien talletuskannan vuosikasvu laski 5,5 prosenttiin. Kasvu oli pitkälti rahoitus- ja vakuutuslaitosten tekemien talletusten varassa. Henkilö- ja yritysasiakkaiden talletuskannat pysyivät vuoden takaisella tasolla.

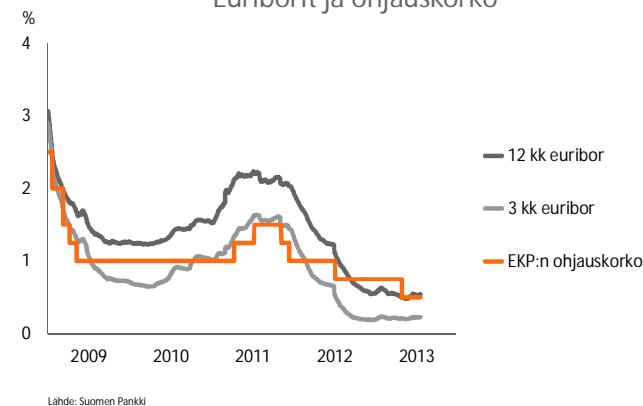
Rahasto- ja vakuutus säästöjen kasvu jatkui toisella neljänneksellä pirteänä rahoitusmarkkinoiden epävakaa kehityksestä huolimatta. Nopeinta kasvu oli osakerahastoissa ja pitkän koron rahastoissa. Henkilöasiakkaiden sijoitussidonnaisten henkivakuutusten maksutulo lähes kaksinkertaistui tammi-toukokuussa vuoden takaiseen verrattuna. Sijoitusmarkkinoilla pelko keskuspankkielvytyksen vähenemisestä käänsi korot nousuun ja osakkeet laskuun katsauskauden lopulla.

Vahinkovakuutuksen maksutulo kasvoi edelleen tasaista noin 5 prosentin vuosivauhtia. Maksettujen korvausten kasvu on hidastunut hyvästä vahinkokehityksestä johtuen.

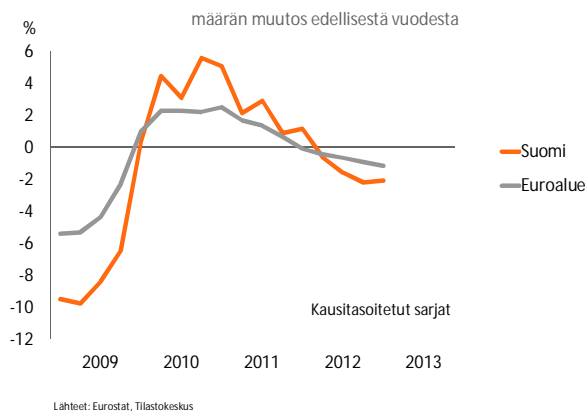
Pankkiliiketoiminnan 12 kk muutos

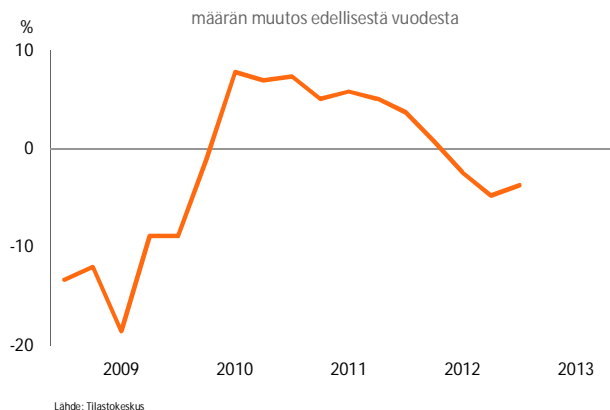
Euriborit ja ohjauksenkorko

BKT

Investoinnit

Ryhmän tulos ja tase

Tulosanalyysi, Milj. e	1-6/2013	1-6/2012	Muutos %	4-6/2013	4-6/2012	Muutos %	1-3/2013
Pankkitoiminta	193	247	-21,9	94	103	-8,6	99
Vahinkovakuutus	99	54	81,7	43	39	10,6	55
Varallisuudenhoito	77	34	124,9	20	8	157,7	57
Tulos ennen veroja	398	329	21,0	164	130	26,5	234
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	-160	375		-136	-4		-24
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	238	703	-66,2	28	126	-77,9	210
Taloudellisen pääoman tuotto, % *)	15,6	13,2	2,4*				
Taloudellisen pääoman tuotto käyvin arvoin, % *)	18,5	14,9	3,6*				
Tuotot							
Korkokate	435	529	-17,8	221	255	-13,4	214
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	280	228	22,6	137	129	6,5	143
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	107	48		37	16		70
Palkkiotuotot, netto	317	295	7,8	154	141	9,4	163
Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot	102	66	54,8	48	13		54
Liiketoiminnan muut tuotot	52	47	9,3	24	22	9,9	27
Muut tuotot yhteensä	858	684	25,3	400	321	24,6	458
Tuotot yhteensä	1 292	1 213	6,5	621	576	7,8	672
Kulut							
Henkilöstökulut	395	397	-0,6	194	194	0,0	201
Muut hallintokulut	177	192	-7,9	94	99	-5,5	83
Liiketoiminnan muut kulut	195	171	14,1	98	84	16,7	98
Kulut yhteensä	767	760	0,9	385	377	2,3	382
Arvonalentumiset saamisista	32	28	14,3	23	17	33,0	9
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille							
Bonukset	89	85	5,4	45	43	4,6	45
Osuus- ja lisäosuuspääoman korot	6	11	-45,3	3	9	-64,5	3
Palautukset yhteensä	96	96	-0,6	48	52	-7,3	48

*) 12 kk liukuva, muutos suhdeluvun muutoksena

Muita avainlukuja, Milj. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos %	31.12.2012	Muutos %
Saamiset asiakkailta	67 551	63 128	7,0	65 161	3,7
Henkivakuutustoiminnan varat	9 201	6 931	32,8	9 173	0,3
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 623	3 593	0,8	3 492	3,7
Velat asiakkaille	49 745	47 593	4,5	49 650	0,2
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	20 969	19 437	7,9	19 270	8,8
Oma pääoma	7 244	6 746	7,4	7 134	1,5
Tase yhteensä	100 461	95 483	5,2	99 769	0,7
Ensisijaiset omat varat (Tier 1)	5 487	5 493	-0,1	5 352	2,5

Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2012 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty lukua vuoden 2012 lopun tilanteesta, ellei toisin mainita. Etuuspoijhaisten eläkejärjestelyjen kirjaamistavan muutoksen seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Tammi–kesäkuu

OP-Pohjola-ryhmän tulos ennen veroja oli 398 miljoonaa euroa (329). Tulosta paransivat erityisesti kaikkien segmenttien sijoitustoiminnan tuottojen vahva kasvu sekä vahinkovakuutustoiminnan hyvä tuloskehitys. Sijoitustoiminnan tulosta paransivat arvopapereiden realisoinnista syntyneet myyntivoitot. Vahinkovakuutustoiminnan vahva tulos johtui maksutulon pitkään jatkuneesta kasvusta sekä liikekulujen supistumisesta. Myös palkkiotuottojen määrä oli vertailukautta suurempi.

Matalan korkotason seurauksena korkokate supistui 18 prosenttia vuotta aiemmasta. Korkokatteen pieneneminen taittui toisella vuosineljänneksellä.

Ryhmän kulut olivat vertailukauden tasolla 23 miljoonaa euron pankkiverosta sekä liiketoiminnan kasvusta ja laajentumisesta huolimatta. Ilman pankkiveron vaikutusta kulut olisivat supistuneet runsaat 2 prosenttia. Tehostamistoimenpiteiden johdosta palkkakulut supistuivat runsaat 2 prosenttia. Muiden henkilösivukulujen kasvun johdosta henkilöstökulut kokonaisuutena supistuivat vain 0,6 prosenttia. Muut hallintokulut olivat lähes 8 prosenttia pienemmät kuin vuotta aiemmin.

Katsauskaudella tulosta heikentäviä, eri tuloslaskelmaeriin kohdistuneita arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 56 miljoonaa euroa (49), joista 32 miljoonaa euroa (28) kirjattiin luotoista ja muista saamisista. Nettomääräiset arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat vuositasoisiksi muutettuina 0,09 prosenttia (0,08) luotto- ja takauskannasta.

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja oli 193 miljoonaa euroa (247). Pankkitoiminnan tulosta rasittivat matala korkotaso sekä pankkivero. Palkkiotuotot olivat 307 miljoonaa euroa (274) luotonantoon, maksuliikkeeseen ja varallisuuden hoitoon liittyvien palkkioiden kasvettua vertailukaudesta.

Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,2 prosenttia (92,6). Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja parani vuotta aiemmasta tuloslaskelmaan kirjattujen sijoitustoiminnan tuottojen ja vakuutusteknisen katteen kasvun johdosta.

Varallisuudenhoitosegmentin tulos ennen veroja parani henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuottojen kasvettua vertailukaudesta. Henkivakuutustoiminnan tulosparannusta vuotta aiempaan verrattuna tuki myös Aurum Sijoitusvakuutuksen tulos, joka on yhdistelty vertailuvuoden lukuihin vasta syyskuusta 2012 lähtien.

OP-Pohjola-ryhmän käyvän arvon rahasto ennen veroja oli katsauskauden lopussa 288 miljoonaa euroa supistuen katsauskaudella 160 miljoonaa euroa. Tulos käyvin arvoin ennen veroja oli 238 miljoonaa euroa (703).

Katsauskauden lopussa oma pääoma oli 7,2 miljardia euroa (7,1). Omaa pääomaa kasvatti katsauskauden tulos ja sitä pienensi voitonjako sekä käyvän arvon rahaston lasku.

Osuuspankkien omistajajäsenten osuuspääoma- ja lisäosuuspääomasijoitukset olivat katsauskauden lopussa 781 miljoonaa euroa (759).

OP-Pohjola-ryhmän asiakasmäärä Suomessa oli kesäkuun lopussa 4 224 000. Henkilöasiakkaiden määrä oli 3 794 000 ja yritysasiakkaiden määrä 430 000. Pankki- ja vahinkovakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi ristiinmyyntin seurauksena vuodenvaihteesta 43 000:lla 1 468 000:een. Yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi viime vuoden kesäkuun lopusta 109 000:lla.

Tulokseen kirjatut, omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille kertyneet bonukset kasvoivat vertailukaudesta 5,4 prosenttia 89 miljoonaan euroon.

Huhti–kesäkuu

Toisen vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 164 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 130 miljoonaa euroa. Tulosta paransivat sijoitustoiminnan tuottojen ja palkkiotuottojen kasvu. Matalan korkotason seurauksena korkokate supistui 13 prosenttia. Kulut olivat 2,3 prosenttia suuremmat kuin vuotta aiemmin.

Korkokate kasvoi toisella vuosineljänneksellä 3 prosenttia 221 miljoonaan euroon (214) ensimmäiseen vuosineljännekseen verrattuna luottojen marginaalitason noustua ja kannan kasvettua sekä korkotason laskun pysähdytyä. Toisen vuosineljänneksen tulos jäi ensimmäistä vuosineljänneestä pienemmäksi vahinkovakuutustoiminnan ja varallisuudenhoiton tulosten supistuttua. Kulut toisella vuosineljänneksellä olivat ensimmäisen vuosineljänneksen tasolla. Henkilöstökulut supistuivat runsaat 3 prosenttia.

OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet	30.6.2013	30.6.2012	Tavoite
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus	1,81	2,01	1,6
Taloudellisen pääoman tuotto, % (12 kk liukuva)	15,6	13,2	18 %
Tuottojen ja kulujen kasvuo, %-yks. (12 kk liukuvat, 3 v. kasvujen ero)	0,2	-0,2	> 0

Vakavaraisuus, riskiasema ja luottoluokitukset

Vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP-Pohjola-ryhmän omat varat ylittivät kesäkuun lopussa laissa määritellyn vähimmäismäärän 2 935 miljoonalla eurolla (3 112). Pohjola Pankki Oyj:n maaliskuussa 2013 toteuttama 170 miljoonan euron alemman Tier 2 -lainan takaisinlunastus laski vakavaraisuussuhdetta 0,05 yksikköä.

Finanssikriisin seurauksena pankkien vakavaraisuussäännökset tiukentuivat. Muutoksilla pyritään muun muassa

parantamaan omien varojen laatua, kasvattamaan pääomapuskureita, vähentämään pääomavaateen syklisyyttä ja pankkien velkaantuneisuutta sekä asettamaan määrällisiä rajoitteita likviditeettiriskille. Muutokset tulevat voimaan vuosina 2014–2019. Muutosten vaikutukset OP-Pohjola-ryhmän rava-lain mukaiseen vakavaraisuuteen on arvioitu vähäisiksi. Muutosten vaikutukset Luottolaitoslain mukaiseen vakavaraisuuteen on käyty tarkemmin läpi Pankkitoiminnan vakavaraisuus-osiossa.

Myös vakuutussektorin vakavaraisuussäännökset ovat muuttumassa. Vakuutussektorin Solvenssi II -säännösmuutoksilla pyritään parantamaan vakuutusyhtiöiden omien varojen laatua, parantamaan yhtiöiden omaa riskienhallintaa, lisäämään pääomavaateen riskiperusteisuutta ja yhtenäistämään vakuutussektorin vakavaraisuussäännöksiä Euroopassa. Säännökset ovat vielä keskeneräiset ja niiden arvioitu voimaantulo on aikaisintaan vuoden 2016 alussa.

Vahinkovakuutustoiminta täyttää OP-Pohjola-ryhmän arvion mukaan Solvenssi II -ehdotuksen mukaisen vakavaraisuuspääomavaatimuksen jo nykyisin. Henkivakuutustoiminta täyttää arvion mukaan Solvenssi II -ehdotuksen mukaisen vakavaraisuuspääomavaatimuksen, kun huomioidaan jo käynnistetyt sijoitusomaisuuden ja vakuutusvelan riskitason sopeutustoimenpiteet.

Riskiasema

OP-Pohjola-ryhmän riskiasema on säilynyt katsauskaudella vakaana. Riskinkantokyky on vahva ja riittävä turvaamaan ryhmän liiketoiminnan edellytykset.

Luottoriskiasemassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia Suomen ja euroalueen heikosta talouskehityksestä huolimatta. Pankkitoiminnan luottoriskiasemasta kerrotaan tarkemmin tämän katsauksen segmenttiosuudessa.

Vahinko- ja henkivakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut olennaisia muutoksia katsauskaudella. Vahinko- ja henkivakuutuksen riskiasemasta kerrotaan tarkemmin tämän katsauksen segmenttiosuudessa.

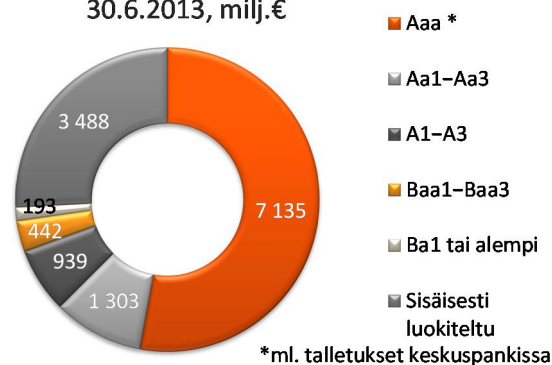
OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja maksuvalmius on hyvä. Talletusten osuus varainhankinnasta on säilynyt vakaana. Ryhmän keskuspankkina toimiva Pohjola Pankki Oyj on laskenut katsauskauden aikana liikkeelle pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja 1,0 miljardia euroa. Tukkuvarainhankinnan maantieteellisen hajautuksen lisäämiseksi osa edellä mainituista joukkovelkakirjalainoista laskettiin liikkeelle Japanissa. OP-Pohjola-ryhmän lyhyt tukkuvarainhankinta on toiminut koko alkuvuoden hyvin.

OP-Pohjola-ryhmä turvaa maksuvalmiutensa likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservin pienenemisestä huolimatta ryhmän maksuvalmiusasema parani katsauskaudella. Likviditeettireservi ja muut varautumissuunnitelman mukaiset lisärahoituslähteet riittävät kattamaan vähintään kahden vuoden rahoitustarpeen tilanteessa, jossa tukkuvarainhankinta ei toimisi ja talletuskanta supistuisi maltillisesti.

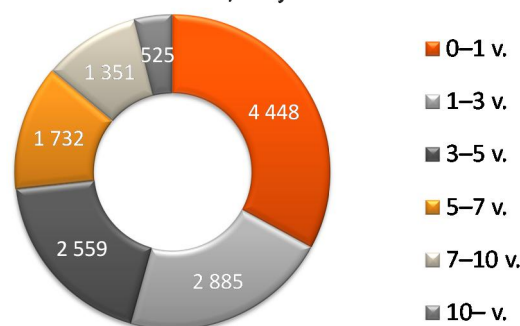
Likviditeettireservi Mrd. e	30.6.2013	31.12.2012	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	3,6	5,6	-35,9
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	6,2	5,4	14,1
Vakuuskelpoiset yritysluotot	3,0	3,0	0,5
Yhteensä	12,8	14,0	-8,8
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	0,7	0,6	22,3
Likviditeettireservi markkina-arvo	13,5	14,6	-7,5
Vakuuden aliarvostus (haircut)	-1,0	-0,9	8,6
Likviditeettireservi vakuusarvo	12,5	13,7	-8,6

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, arvopaperistettuja saamia ja vakuuskelpoisia luottoja. Likviditeettireserviin kuuluvat saamistodistukset on reservilaskelmassa arvostettu markkinoilta saataviin noteerauksiin.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma 30.6.2013, milj.€

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteettijakauma 30.6.2013, milj.€

OP-Pohjola-ryhmän markkinariskiasema oli katsauskaudella asetettujen limiittien puitteissa.

Pankkitoiminnan korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koronlaskun vaikutuksena 12 kuukauden korkokatteeseen ja sijoitusten arvoon väheni katsauskauden aikana edelleen hieman. Pankkitoiminnassa luottosprediriski on merkitykseltään suurin likviditeettireserviin sisältyvissä saamistodistuksissa. Pankkitoiminnan luottosprediriski kasvoi likviditeettireservin saamistodistusten määrän kasvun myötä. Henkivakuutuksen sijoitussalkun markkinariskin pienentämistä jatkettiin erityisesti vaihtoehtoisten sijoitusten myynnillä. Vahinkovakuutuksen sijoitussalkun allokaatiojakaumaa ei muutettu merkittävästi.

Sijoitusvarallisuus, Milj. e	30.6.2013	31.12.2012	Muutos
Pohjola Pankki Oyj	10 491	11 866	-1 375
Vahinkovakuutus	3 064	3 078	-14
Henkivakuutus	3 541	3 624	-83
Osuuspankit	934	901	33
Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö	391	373	19
Yhteensä	18 421	19 842	-1 421

Luottoluokitukset

OP-Pohjola-ryhmän luottoluokitukset 30.6.2013

Luokituslaitos	Lyhyt varain-hankinta	Näkymä	Pitkä varain-hankinta	Näkymä
Fitch	F1	Vakaa	A+	Vakaa
Standard & Poor's	A-1+	Negatiivinen	AA-	Negatiivinen
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa

Fitch Ratings antaa luokituksen sekä OP-Pohjola-ryhmälle että Pohjola Pankki Oyj:lle. OP-Pohjola-ryhmän taloudellinen asema vaikuttaa myös pelkästään Pohjolalle annettaviin luottoluokituksiin.

Vuoden 2013 alkupuoliskolla OP-Pohjola-ryhmän tai Pohjolan luottoluokituksissa ja näkymissä ei tapahtunut muutoksia.

Fitch Ratings vahvisti 4.4.2013 OP-Pohjola-ryhmän ja Pohjola Pankki Oyj:n pitkien luottojen luokituksen A+ ja lyhyiden luottojen luokituksen F1 sekä säilytti näkymät vakaina.

Loppuvuoden näkymät

Maailmantalouden kasvu jää tänä vuonna keskimääräistä hitaammaksi. Euroalueen talouden taantuma alkaa vuoden kuluessa hellittää, mutta käänne parempaan on epävarmalla pohjalla. Myös Suomen talous supistui vuoden alussa ja koko vuoden talouskasvun arvioidaan jäävän heikoksi. Rahoitusmarkkinat ovat Euroopan keskuspankin toimenpiteiden seurauksena pysyneet suhteellisen vakaina. Euroalueen velkakiiriä ei kuitenkaan ole vielä selätetty ja merkittävätkin häiriöt rahoitusmarkkinoilla ovat edelleen mahdollisia.

Finanssialan toimintaympäristön arvioidaan edelleen säilyvän haastavana. Historiallisen matala markkinakorkotaso on supistanut pankkien korkokatteita, ja heikentää vakuutusyhteisöjen sijoitustoiminnan tuottoja. Heikko taloustilanne voi vähentää finanssipalveluiden kysyntää ja viime vuoden lopussa vahvistettu pankkivero aiheutti suomalaisille pankeille merkittävän uuden kustannusrasituksen. Toimintaympäristömuutokset kasvattavat finanssialalla kannattavuutta tukevien toimenpiteiden välttämättömyyttä.

Ilman toimintaympäristön merkittävää heikentymistä odotetusta OP-Pohjola-ryhmän tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan paremmaksi (aiemmin samantasoinen tai vähän pienempi) kuin vuonna 2012. Loppuvuoden tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät sijoitusmarkkinoiden muutoksiin sekä saamisten arvonalentumisiin.

Kaikki tässä osavuositarkastuksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämän hetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Toteutuvat tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.

Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin

OP-Pohjola-ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Pankkitoiminta, Vahinkovakuutus ja Varallisuudenhoito. Segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään ryhmässä "Muu toiminta". Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Liiketoimintasegmenttien tulostiivistelmä

Milj. e	Tuotot	Kulut	Muut erät *)	Tulos ennen veroja 1–6/2013	Tulos ennen veroja 1–6/2012	Muutos, %
Pankkitoiminta	833	514	-127	193	247	-21,9
Vahinkovakuutus	280	182	0	99	54	81,7
Varallisuudenhoito	159	82	0	77	34	124,9
Muu toiminta	258	235	-1	22	5	
Eliminoinnit	-239	-246	0	7	-12	
Yhteensä	1 292	767	-128	398	329	21,0

*) Muissa erissä esitetty palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille, sekä arvonalentumiset saamisista.

Pankkitoiminta

- Tulos ennen veroja supistui 22 prosenttia 193 miljoonaan euroon (247). Pankkitoiminnan tulos heikkeni odotetusti korkokatteen supistumisen ja pankkiveron johdosta. Toisella vuosineljänneksellä tulos supistui enää 8 prosenttia.
- Pankkivero rasittaa segmentin tulosta 22 miljoonaa euroa – kulut ilman pankkiveroa laskivat hieman vertailukaudesta.
- Pankkitoiminnan kasvu oli kokonaisuudessaan selvästi toimialaa nopeampaa.
- Luottoriskiasema oli vakaa – arvonalentumiset säilyivät alhaisella tasolla.

Pankkitoiminnan avainlukuja

Milj. e	1–6/2013	1–6/2012	Muutos, %	1–12/2012
Korkokate	430	505	-15,0	969
Arvonalentumiset saamisista	31	26	18,7	96
Muut tuotot	404	364	10,9	722
Henkilöstökulut	228	233	-1,8	446
Muut kulut	286	267	6,8	534
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille	96	96	-0,6	192
Tulos ennen veroja	193	247	-21,9	424
Kulu-tuotosuhde, %	61,7	57,5	4,1	57,9
Milj. e				
Nostetut asuntoluotot	3 298	3 780	-12,7	7 601
Nostetut yritysluotot	3 622	3 819	-5,1	7 375
Sijoitusrahastojen nettomerkinnot	1 311	-1 045		-698
Välitetyt kiinteistökaupat, kpl	6 780	7 850	-13,6	16 291
Mrd. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %	31.12.2012
Luottokanta				
Asuntoluotot	32,6	30,5	6,8	31,7
Yritysten luotot	18,0	16,6	8,1	17,0
Muut luotot	16,9	15,8	6,9	16,4
Luottokanta yhteensä	67,5	63,0	7,2	65,1
Takauskanta	2,9	3,1	-7,4	2,6
Talletukset				
Käyttely- ja maksuliiketalletukset	25,9	21,8	18,6	23,7
Sijoitustalletukset	20,9	21,3	-1,9	21,3
Talletukset yhteensä	46,8	43,2	8,4	45,0
Markkinaosuus, %				
Luottokannasta	33,4 *)	33,0	0,4	33,4
Talletuskannasta (Suomen Pankin määritelmän mukaan)	34,1 *)	34,2	-0,1	34,1

*) 5/2013 tilanne

Pankkitoiminnan kasvu on jatkunut suhdannetilanteeseen nähden hyvänä. Epävarmuus lähiajan talouden kehityksestä on kuitenkin vähentänyt nostettujen uusien luottojen määrää vertailukaudesta. Talletusten vuosikasvu on jatkunut luottojen kasvua nopeampana.

OP-Pohjola-ryhmän talletukset kasvoivat vuodessa 8,4 prosenttia ja katsauskauden aikana 4,0 prosenttia. Talletuskasvun painopiste siirtyi maksuliiketalletuksiin, joiden määrä kasvoi vuodessa 19 prosenttia. Ennätyksellisen matalan korkotason ja määräaikaistalletusten laskeneiden marginaalien johdosta sijoitustalletusten määrä supistui vuodessa 1,9 prosenttia.

Luottokanta kasvoi vuodessa 7,2 prosenttia ja katsauskauden aikana 3,7 prosenttia. Nostettujen uusien yritysluottojen määrä laski 5,1 prosenttia ja asuntoluottojen 13 prosenttia vertailukauteen verrattuna. Toisella vuosineljänneksellä nostettujen uusien asunto- ja yritysluottojen määrä kääntyi nousuun ensimmäiseen vuosineljännekseen verrattuna. Uusien yritysluottojen ja asuntoluottojen marginaalitaso on noussut vuodessa selvästi.

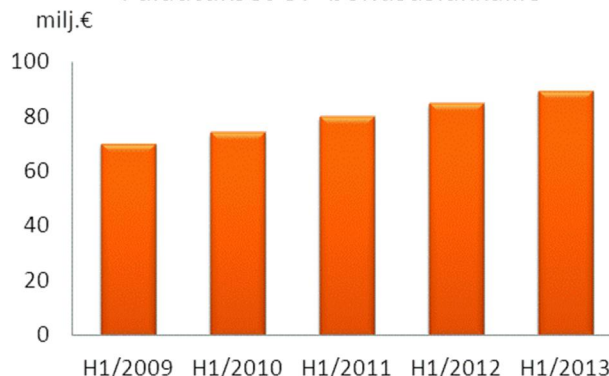
OP-Pohjola-ryhmän markkina-asema on edelleen vahvistunut etenkin asuntoluotoissa ja yritysrahoituksessa. OP-Pohjola-ryhmän markkinaosuus asuntoluotoissa kasvoi kesäkuun 2012 lopusta 1,0 prosenttiyksikköä ollen kuluvan vuoden toukokuun lopussa 37,5 prosenttia (36,5). Yritysten euroluottojen markkinaosuus kasvoi vastaavalla kaudella 2,0 prosenttiyksikköä 36,2 prosenttiin (34,2).

Alkuvuosi on ollut asuntomarkkinoilla vaisu. Ryhmän kiinteistökeskusten välittämien asuntokauppojen määrä laski katsauskaudella lähes 14 prosenttia vertailukaudesta.

Osuuspankeilla oli kesäkuun lopussa 1,4 miljoonaa omistajajäsentä eli 43 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Osuuspankeilla ja pääkaupunkiseudulla toimivalla Helsingin OP Pankki Oyj:llä oli kesäkuun lopussa yhteensä 1 303 000 OP-bonusasiakasta.

Pankkipalveluiden keskittämisestä OP-bonusasiakkaille tammi-kesäkuussa kertyneiden bonusten arvo oli yhteensä 89 miljoonaa euroa. Bonuksia käytettiin pankkipalveluihin yhteensä 109 miljoonaa euroa (43) ja Pohjolan vahinkovakuutus tuotteiden vakuutusmaksuihin 43 miljoonaa euroa (39).

Palautukset OP-bonusasiakkaille

Tulos ja riskiasema

Pankkiliiketoiminnan tulos ennen veroja oli 193 miljoonaa euroa (247). Nettotuotot supistuivat 833 miljoonaan euroon (869) korkokatteen supistumisen myötä. Kulut kasvoivat pankkiveron johdosta 514 miljoonaan euroon (500). Ilman pankkiveroa kulut supistuivat 1,6 prosenttia.

Poikkeuksellisen alhaisen markkinakorkotason jatkuminen näkyi korkokatteen supistumisena. Korkokate supistui 15 prosenttia 430 miljoonaan euroon (505).

Nettopalkkiotuotot kasvoivat 12 prosenttia luotonantoon, maksuliikkeeseen ja varallisuudenhoitoon liittyvien palkkioiden kasvettua vertailukaudesta.

Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä kasvoivat vertailukaudesta 7 miljoonaa euroa eli 11 prosenttia.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena. Saamisten arvonalentumiset säilyivät alhaisella tasolla. Järjestämättömiä ja nollakorkoisia saamisia oli suhteessa luotto- ja takauskantaan hieman vähemmän kuin vuotta aiemmin.

OP-Pohjola-ryhmän yritys vastuista 44 prosenttia (46) kuuluu 12 pääluokkaan jaetussa luottosalussa viiteen parhaimpaan luokkaan (ns. investointitaso).

OP-Pohjola-ryhmän ongelmasaamiset luotto ja takauskannasta

	30.6.2013		30.6.2012		31.12.2012	
	Milj. e	%	Milj. e	%	Milj. e	%
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset, netto	326	0,46	348	0,53	311	0,46
Saamisten arvonalentumiset vuoden alusta, netto	32	0,09	28	0,08	99	0,15

Vakavaraisuus

OP-Pohjola-ryhmän Core Tier 1 -vakavaraisuus, ensisijaisilla omilla varoilla laskettu vakavaraisuus ja luottolaitoslain mukainen vakavaraisuussuhde olivat 14,6 prosenttia (14,8) katsauskauden lopussa ennen siirtymäsäännösten vaikutusta. Luottolaitoslain mukaiset siirtymäsäännökset huomioiva vakavaraisuussuhde, sekä ensisijaisilla omilla varoilla laskettu vakavaraisuussuhde että vakavaraisuus rajoituksettomilla omilla varoilla (Core Tier 1) laskettuna olivat 13,7 prosenttia (14,1). Lakisäateinen alaraja vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja vakavaraisuudelle ensisijaisilla omilla varoilla 4 prosenttia. Euroopan pankkiviranomainen (EBA) asetti syksyllä 2011 merkittäville eurooppalaisille pankeille 9 prosentin vähimmäisvaatimuksen Core Tier 1 -vakavaraisuudelle.

Omat varat ja vakavaraisuus

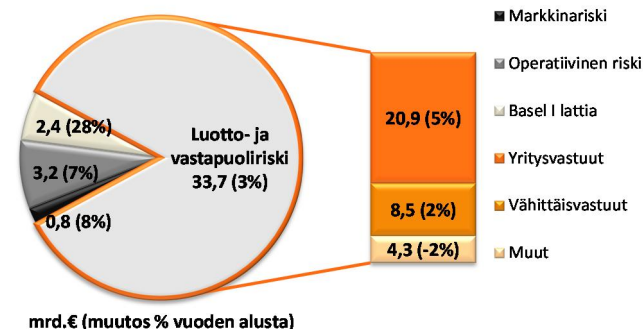
Ryhmän ensisijaiset omat varat olivat katsauskauden lopussa 5 487 miljoonaa euroa (5 352). Olennaisimmat omien varojen määrään vaikuttaneet tekijät olivat Pohjola Pankin 170 miljoonan euron alempiin Tier 2 -varoihin luettun lainan takaisinlunastus, pankkitoiminnan tilikauden tulos sekä osingot ja pääomapalautukset ryhmän vakuutusyhteisöiltä. Osuuspankkien omiin varoihin luettaviin lisäosuuspääomiin liittyvä vuoden sisäinen kausivaihtelu supisti kesäkuun lopussa omiin varoihin luettavien lisäosuuspääomien määrää 58 miljoonaa euroa, mikä laski Core Tier 1 -suhdelukua 0,2 prosenttiyksikköä.

Ensi- ja toissijaisista omista varoista puoli vähennettävät sijoitukset vakuutusyhtiöihin olivat 2 309 miljoonaa euroa (2 419). Odotettujen tappioiden ja arvonalentumisten alijäämänä omista varoista on vähennetty 469 miljoonaa euroa (498). Toissijaisiin omiin varoihin kohdistuvat vähennykset ylittivät toissijaiset omat varat 467 miljoonalla eurolla (364), joka on vähennetty ensisijaisista omista varoista. Vähennyksen vaikutus Core Tier 1 -suhdelukuun on 0,7 prosenttiyksikköä.

Omien varojen vaade oli katsauskauden lopussa 3 201 miljoonaa euroa (3 047), eli 5,0 prosenttia suurempi kuin vuodenvaihteessa. Koko vastuukannan keskimääräinen riskipaino nousi hieman asuntoluottojen riskipainojen laskettua ja yritysluottojen riskipainojen noustua. Ryhmän vähittäis- ja yritysvastuiden sisäisiä luokittelumalleja ollaan päivittämässä. Vähittäisvastuiden päivitetty malli arvioidaan otettavan käyttöön tämän vuoden aikana ja yritysvastuiden ensi vuoden aikana Finanssivalvonnan hyväksynnän

jälkeen. Mallipäivitysten vakavaraisuusvaikutusten arvioidaan olevan positiivisia.

Riskipainotetut erät 30.6.2013, yhteensä 40 mrd.€

Uusi luottolaitosdirektiivi ja -asetus (CRD4/CRR) julkaistiin 27.6.2013. Uudet säännökset tulevat voimaan vaiheittain 1.1.2014 alkaen ja ne implementoivat Basel III -standardit EU:ssa vuosina 2014–2019.

OP-Pohjola-ryhmän näkökulmasta tärkein yksittäinen muutos säännöksissä liittyy vakuutusyhtiösijoitusten poikkeuskäsittelyyn pankkivetoisessa rahoitus- ja vakuutusryhmittymässä. Muutoksen mukaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymässä vakuutusyhtiösijoitukset voidaan huomioida vakavaraisuuslaskennassa myös riskipainotettuina sitoumuksina. Tällä hetkellä sijoitukset vähennetään omista varoista. Vaihtoehtoinen uusi menettely ja sen soveltamisen yksityiskohdat edellyttävät valvontaviranomaisen suostumuksen. Tämän hetkisen arvion mukaan muutos voisi parantaa OP-Pohjola-ryhmän Core Tier 1 -vakavaraisuutta enimmillään jopa yli 2 prosenttiyksikköä.

Muiden CRD4/CRR:n aiheuttamien muutosten arvioitu nettomääräinen kertavaikutus on varsin vähäinen. Tulevat säännökset kuitenkin korottavat pääomavaatimuksia ja lisäävät likviditeetin hallinnan kustannuksia, joten kannattavuuden merkitys korostuu säännösmuutoksiin valmistauduttaessa.

Vahinkovakuutus

- Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja parani 99 miljoonaan euroon (54). Tulos ennen veroja käyvin arvoon oli 35 miljoonaa euroa (161).
- Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 10 prosenttia (8) ja korvauskulut 11 prosenttia (7).
- Vakuutustekninen kannattavuus oli hyvä. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,2 prosenttia (92,6) ja operatiivinen liikekulusuhde 19,5 prosenttia (23,1).
- Sijoitusten tuotto käyvin arvoon oli 0,4 prosenttia (5,5).
- Etuasiakastalouksien määrä kasvoi katsauskaudella 13 900:lla (23 800).

Vahinkovakuutuksen avainlukuja

Milj. e	1–6/2013	1–6/2012	Muutos, %	1–12/2012
Vakuutusmaksutuotot	606	549	10,4	1 126
Vakuutuskorvaukset	383	344	11,3	759
Sijoitustoiminnan nettotuotot	77	52	47,9	115
Diskonttauksen purkautuminen ja muut nettotuottoihin luettavat erät	-21	-23	6,6	-45
Vahinkovakuutuksen nettotuotot	279	234	19,0	438
Muut nettotuotot	2	9	-79,4	20
Henkilöstökulut	56	72	-21,6	135
Muut kulut	126	117	6,9	231
Tulos ennen veroja	99	54	81,7	92
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	-63	106		191
Tulos käyvin arvoon ennen veroja	35	161	-78,0	283
Vakuutusmaksutuotot				
Henkilöasiakkaat	304	273	11,4	566
Yritykset ja yhteisöt	277	253	9,2	513
Baltia	25	22	11,9	46
Vakuutusmaksutuotot yhteensä	606	549	10,4	1 126
Vahinkovakuutuksen tunnusluvut, %				
Sijoitusten tuotto käyvin arvoon*, %	0,4	5,5		10,8
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde*, %	89,2	92,6	-3,4	90,5
Operatiivinen liikekulusuhde*, %	19,5	23,1	-3,6	21,5
Operatiivinen vahinkosuhde*, %	69,7	69,5	0,2	69,0

* Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä laskuperustemuutoksia ja poistoja yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä.

Vakuutusmaksutuottojen kasvu kaikissa asiakassegmenteissä jatkui vahvana. Vakuutusten myynti henkilö- ja yritysasiakkaille kasvoi 4 prosenttia vertailukaudesta.

OP-Pohjola-ryhmän markkinaosuus vahinkovakuutuksen maksutulosta vuonna 2012 oli 29,1 prosenttia (28,2). Maksutulon markkinaosuudella mitattuna OP-Pohjola-ryhmä on Suomen suurin vahinkovakuutusryhmä. Markkina-aseman arvioidaan vahvistuneen myös katsauskauden aikana.

Etuasiakastalouksia oli kesäkuun lopussa 583 900 (547 200), joista jo 70 (67) prosenttia on myös keskittänyt pankkiasiointinsa OP-Pohjola-ryhmään. Ryhmän osuuspankkien ja Helsingin OP Pankin asiakkaat käyttivät pankki- ja vakuutusasiointin kertyviä OP-bonusia 878 000 vakuutuslaskuun (799 000), joista 122 000 laskua (122 000) on maksettu kokonaan bonuksilla. Bonuksilla maksettujen vakuutusmaksujen määrä oli 43 miljoonaa euroa (39). Etuasiakastalouksien määrä kasvoi vuoden alusta 13 900 taloudella (23 800).

Tulos ja riskiasema

Vakuutustekninen kannattavuus oli vertailukautta parempi. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde vahvistui vertailukauteen verrattuna ja oli 89,2 prosenttia (92,6). Vakuutustekninen kannattavuus parani maksutuottojen vahvan kasvun ja liikekulujen laskun seurauksena. Henkilöasiakassegmentissä kannattavuus parani eniten.

Korvauskulujen kasvu oli hieman vakuutusmaksutuottojen kasvua nopeampaa. Korvauskulujen kasvu ilman aiempien vuosien vahingoista tehtyjen varausten muutoksia oli 7 prosenttia eli vakuutusmaksutuottojen kasvua hitaampaa. Uusista suurvahingoista aiheutuva korvausmeno oli vertailukautta suurempi. Tammi-kesäkuussa kirjattiin 75 uutta (54) suurta tai keskisuurta vahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 50 miljoonaa euroa (42). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Riskisuhde ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 63,6 prosenttia (62,7).

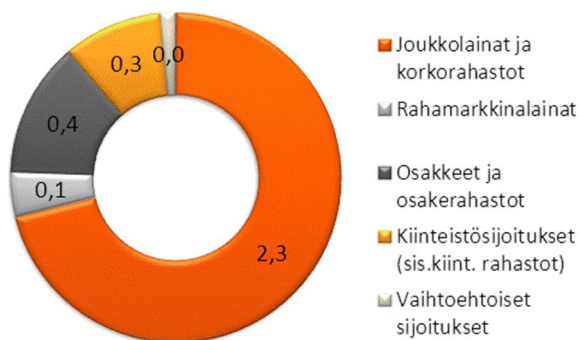
Liikekulut laskivat 7 prosenttia ja operatiivinen liikekulusuhde parani 19,5 prosenttiin (23,1). Viime vuonna aloitettu

tehostamisohjelma laski kustannuksia, mikä tuottojen vahvan kasvun kanssa paransi tehokkuutta. Operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 25,6 prosenttia (29,8).

Sijoitustuotot käyvin arvoon jäivät vertailukautta alhaisemmiksi epäsuotuisamman korkokehityksen vuoksi. Sijoitusten tuotto käyvin arvoon oli 0,4 prosenttia (5,5). Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 77 miljoonaa euroa (52). Sijoitustuottoja kasvattivat 32 miljoonan euron (5) myyntivoitot. Tulokseen kirjattiin arvonalennuksia 5 miljoonaa euroa (7). Tuotot käyvin arvoon olivat 14 miljoonaa euroa (158).

Vahinkovakuutustoiminnan sijoituskanta oli kesäkuun lopussa 3 182 miljoonaa euroa (3 149). Korkosalkun luottoluokitusjakauma oli hyvä, investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus oli 91 prosenttia (92) ja 73 prosenttia sijoituksista oli vähintään A- luokitetuissa saamisissa. Korkosalkun jäljellä oleva keskimääräinen juoksuaika oli 3,9 vuotta (4,2) ja duraatio 3,4 vuotta (4,2).

Sijoitusomaisuus 3,2 mrd. €, 30.6.2013

Vahinkovakuutustoiminnan keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitussalkkujen markkinariskit ja vakuutusvelan diskonttaamisessa käytetyn diskonttokoron taso. Vahinkovakuutuksen riskiasemassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia

Vahinkovakuutustoiminnan vakavaraisuuspääoma oli kesäkuun lopussa 893 miljoonaa euroa (914). Vakavaraisuuspääoma suhteessa vakuutusmaksutuottoihin (vastuunkantokyky) oli 75 prosenttia (81). Tasoitusmäärä pieneni 269 miljoonaan euroon (273).

Varallisuudenhoito

- Katsauskauden tulos ennen veroja kasvoi 77 miljoonaan euroon (34); tulos käyvin arvoon oli 12 miljoonaa euroa (151).
- Henkivakuutuksen sijoitusten tuotto käyvin arvoon oli 1,2 prosenttia (4,7).
- OP-Pohjola-ryhmän hallinnoitavan varallisuuden määrä oli kesäkuun lopussa 47,9 miljardia euroa (45,1).
- OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastojen markkinaosuus vahvistui vuodenvaihteesta 1,3 prosenttiyksikköä 19,3 prosenttiin.
- Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt kasvoivat vuodessa 58 prosenttia ja niiden osuus säästöistä nousi 64 prosenttiin.

Varallisuudenhoidon avainlukuja

Milj. e	1-6/2013	1-6/2012	Muutos, %	1-12/2012
Henkivakuutuksen korko- ja riskiliikkeen nettotuotot	47	11		19
Nettopalkkiotuotot				
Rahastoista ja omaisuudenhoidosta	51	46	11,3	99
Henkivakuutuksesta	64	42	53,2	98
Kulut	-19	-12	-58,2	-25
Nettopalkkiotuotot yhteensä	96	76	26,8	172
Muut tuotot	16	15	5,8	45
Henkilöstökulut	13	16	-17,8	32
Muut kulut	69	52	32,3	104
Tulos ennen veroja	77	34	124,9	101
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	-65	116		214
Tulos käyvin arvoon ennen veroja	12	151	-92,4	315
Mrd. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %	31.12.2012
Vakuutussäästöt	8,9	6,9	28,1	8,6
Hallinnoitavat varat (brutto)				
Sijoitusrahastot	13,2	10,9	20,6	11,9
Instituutioasiakkaat	20,0	18,8	6,3	19,5
Private Banking	9,1	7,1	28,2	8,3
Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt	5,7	3,6	58,3	5,3
Hallinnoitavat varat (brutto) yhteensä	47,9	40,4	18,6	45,1
Markkinaosuus, %				
Vakuutussäästöistä	24,9 *)	21,0	3,8	25,0
Sijoitussidonnaisista vakuutussäästöistä	30,9 *)	24,3	6,6	31,8
Sijoitusrahastojen pääomista	19,3	18,3	1,0	18,0

*) 3/2013 tilanne

OP-Pohjola-ryhmän hallinnoitavan varallisuuden määrä oli 47,9 miljardia euroa (45,1). Tästä ryhmän Private Banking -liiketoiminnan hallinnoimien varojen osuus oli 9,1 miljardia euroa (8,3). OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yritysten osuus hallinnoitavista varallisuudesta oli 11,4 miljardia euroa.

Vakuutussäästämisessä strategisena tavoitteena on sijoitussidonnaisten vakuutussäästöjen kasvattaminen. Sijoitussidonnaiset säästöt kasvoivat vuoden alusta 6 prosenttia 5,7 miljardiin euroon. Viime vuoden kesäkuusta kasvu oli 58 prosenttia. Sijoitussidonnaisten vakuutussäästöjen osuus vakuutussäästöistä kasvoi 64,0 prosenttiin (61,9).

OP-Pohjola-ryhmän hallinnoimien sijoitusrahastojen pääoma oli 13,2 miljardia euroa (11,9). Pääomat kasvoivat 10,1 prosenttia katsauskaudella. Nettomerkinnät OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastoihin olivat 1,3 miljardia euroa (-1,0).

Tulos ja riskiasema

Tulos ennen veroja kasvoi vertailukaudesta 77 miljoonaan euroon (34). Tulos käyvän arvon rahaston muutoksen jälkeen oli 12 miljoonaa euroa (151).

Nettopalkkiotuotot kasvoivat 27 prosenttia ja olivat 96 miljoonaa euroa (76). Aurum Sijoitusvakuutus Oy:n osuus kasvusta oli 19 prosenttiyksikköä. Sijoitustoiminnan tuotot ilman vakuutusvelan korkoriskiä suojaavien johdannaisten arvostustulosta oli 114 miljoonaa euroa (94).

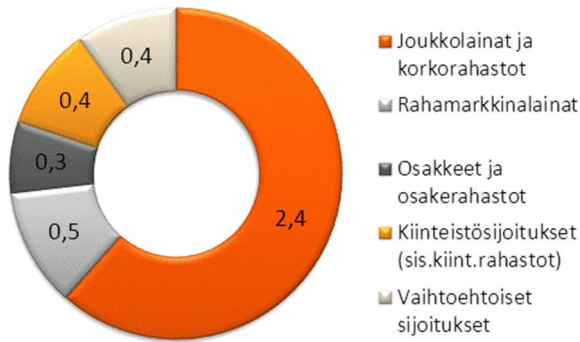
Matalan korkotason jatkumiseen varauduttiin tekemällä vakuutusvelkaan tulosvaikutteisia korkotäydennyksiä 20 miljoonaa euroa (0). Korkotäydennyksen jälkeen seuraavan 12 kuukauden jakson diskonttokorko on alle 2,5 prosenttia.

Kulut kasvoivat 14 miljoonaa euroa vertailukauteen verrattuna. Lähes puolet kulujen kasvusta selittyy tietojärjestelmiin ja Aurum Sijoitusvakuutus Oy:n hankintaan liittyvillä poistoilla. Henkilöstökulut supistuivat 3 miljoonaa euroa. Henkivakuutustoiminnan liikekustannussuhde, joka sisältää kaikki liikekulujen kattamiseen tarkoitetut tuotot ja josta on poistettu myyntikanavien palkkiot, oli 33,3 prosenttia (37,7).

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoon, ilman vakuutusvelan korkoriskiä suojaavien johdannaisten tuottoa, oli 1,2 prosenttia (4,7).

Henkivakuutustoiminnan sijoitusomaisuus ilman sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevaa omaisuutta oli 3,9 miljardia euroa (4,2) jakautuen seuraavasti:

Henkivakuutustoiminnan sijoitusomaisuus 3,9 mrd. €, 30.6.2013

Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus korkosalkusta oli 90 prosenttia (90). Katsauskauden lopussa korkosijoitusten modifioitu duraatio oli 3,1 (3,2).

Henkivakuutuksen toimintapääoma oli 658 miljoonaa euroa, mikä oli kolminkertainen suhteessa toimintapääoman vähimmäismäärään. Vakavaraisuusaste, eli vakavaraisuuspääoman suhde painotettuun vakuutusvelkaan, oli 14,2 prosenttia (16,8).

Muu toiminta

Muun toiminnan avainlukuja

Milj. e	1–6/2013	1–6/2012	Muutos, %	1–12/2012
Korkokate	9	19	-53,2	24
Kaupankäynnin nettotuotot	-6	6		1
Sijoitustoiminnan nettotuotot	32	-1		7
Muut tuotot	224	204	9,5	409
Kulut	235	221	6,2	451
Arvon alentumiset saamisista	1	2	-45,0	3
Tulos ennen veroja	22	5		-13
Mrd. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %	31.12.2012
Saamiset luottolaitoksilta	9,1	8,0	13,0	8,5
Kaupankäynnin rahoitusvarat	-0,1	-0,1	50,0	-0,1
Sijoitusomaisuus	7,4	7,5	-1,9	6,5
Velat luottolaitoksille	4,6	5,6	-18,4	4,9
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16,2	15,2	6,4	14,4

Muun toiminnan tulos ennen veroja oli katsauskaudella 22 miljoonaa euroa (5).

Korkokate supistui 9 miljoonaan euroon (19) likviditeettireserviin viimeisen vuoden aikana tehtyjen rakenteellisten muutosten johdosta. Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 32 miljoonaan euroon (-1). Katsauskauden myyntivoitot paransivat sijoitustoiminnan nettotuottoja 13 miljoonalla eurolla. Vertailukaudella sijoitustoiminnan tulosta rasittivat saamistodistusten 9 miljoonan euron myyntitappiot. Osinkotuotot katsauskaudella olivat 17 miljoonaa euroa (5). Muut tuotot ovat merkittävilta osin ryhmän sisäisiä palveluveloituksia, jotka esitetään liiketoimintasegmenttien kuluina. Muun toiminnan kuluista 97 miljoonaa (77) euroa oli henkilöstökuluja ja 63 miljoonaa euroa ict-kuluja (61).

OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään 196 osuuspankkia (196), OP-Pohjola keskusyhteisökonserni ja Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö.

Keikyän Osuuspankki on päättänyt sulautua Satakunnan Osuuspankkiin. Sulautumisen suunniteltu täytäntöönpanopäivä on 30.9.2013.

Uukuniemen Osuuspankki on päättänyt sulautua Kesälahden Osuuspankkiin. Sulautumisen suunniteltu täytäntöönpanopäivä on 30.9.2013.

Forssan Seudun Osuuspankki, Somerniemen Osuuspankki ja Someron Osuuspankki ovat päättäneet sulautua Salon Osuuspankkiin, jonka toiminimi muuttuu sulautumisen yhteydessä Lounaismaan Osuuspankiksi. Sulautumisen suunniteltu täytäntöönpanopäivä on 31.8.2013.

Ähtärin Osuuspankki on päättänyt sulautua Etelä-Pohjanmaan Osuuspankkiin. Sulautumisen suunniteltu täytäntöönpanopäivä on 30.9.2013.

Ikaalisten Osuuspankki ja Karvian Osuuspankki ovat päättäneet sulautua Parkanon Osuuspankkiin, jonka toiminimi sulautumisen yhteydessä muuttuu Satapirkan Osuuspankiksi. Sulautumisen suunniteltu täytäntöönpanopäivä on 31.12.2013.

OP-Pohjola-ryhmän täysin omistama Omasairaala Oy aloitti toimintansa vuoden 2013 alussa.

Henkilöstö ja palkitseminen

OP-Pohjola-ryhmän palveluksessa oli katsauskauden lopussa 12 724 henkilöä (13 290). Henkilöstöä oli keskimäärin 12 819 (13 411). Henkilöstövähennys liittyi pääosin keskusyhteisökonsernin tehostamisohjelmaan. Katsauskauden aikana ryhmän palveluksesta siirtyi eläkkeelle 178 henkilöä (168). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 61,7 vuotta (61,5).

OP-Pohjola-ryhmän muuttuva palkitseminen jakautuu lyhyen aikavälin yrityskohtaiseen palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen.

OP-Pohjola-ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitettua kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitettua henkilöstörahostosta.

Johdon kannustinjärjestelmä koostuu kolmen vuoden ansaintajaksoista, joista ensimmäinen on 2011–2013. Kannustinjärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada tietyn määrän Pohjola Pankki Oyj:n A-sarjan osakkeita, mikäli kyseiselle ansaintajaksolle asetetut, OP-Pohjola-ryhmän strategiaan perustuvat tavoitteet saavutetaan. Järjestelmän mukainen palkkio maksetaan henkilölle osakkeiden ja rahan yhdistelmänä kolmessa erässä vuosina 2015–2017 ansaintajakson päätyttyä edellyttäen, että ryhmän vakavaraisuus ylittää sisäiset vähimmäisvaatimukset maksuhetkellä. Palkkion maksamiseen liittyy työ- tai toimisuhteen voimassaoloa koskevia ehtoja.

OP-Pohjola osk:n hallinto

OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisön (OP-Pohjola osk) varsinainen osuuskunnan kokous pidettiin 22.3.2013. Hallintoneuvostoon valittiin vuonna 2016 päättyväksi kaudeksi erovuorossa olleista jäsenistä uudelleen tuoteryhmäjohtaja Ola Eklund, suunnittelija Hannu Simi ja lehtori Mervi Väisänen. Uusina jäseninä hallintoneuvostoon valittiin hallituksen puheenjohtaja Leif Enberg, hallituksen puheenjohtaja Kalevi Korhonen ja vientikoordinaattori Kaija Tölli. Hallintoneuvostosta eroa pyytäneen professori Jarmo Partasen tilalle jäljellä olevaksi kaudeksi 2013–2015 valittiin toimitusjohtaja Jari Himanen. Lisäksi hallintoneuvostoon valittiin toimikaudeksi 2013–2015 uutena jäsenenä lehtori Ulla Järvi.

Hallintoneuvostossa on kaikkiaan 33 jäsentä. Hallintoneuvosto valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen professori Jaakko Pehkosen. Varapuheenjohtajiksi valittiin lehtori Mervi Väisänen ja toimitusjohtaja Vesa Lehikoinen.

OP-Pohjola-ryhmän tehostamisohjelma

OP-Pohjola-ryhmä sai vuoden 2012 lopussa päätökseen keskusyhteisökonsernin tehostamisohjelmaan liittyneen yt-prosessin, jonka seurauksena yhteensä 561 työsuhdetta päättyi ja 150 henkilön tehtävät ulkoistettiin.

Tehostamisohjelman tavoitteeksi on asetettu yhteensä 150 miljoonan euron vuotuiset kustannussäästöt vuoden 2015 loppuun mennessä. Tehostamisohjelmassa keskusyhteisökonsernille ja osuuspankeille suunnattujen palveluiden tuotanto keskitettiin merkittävästi uudistuvaan OP-Palveluihin. Henkilöstövähennykset tuovat noin kolmasosan tavoitteiksi asetetuista kokonaissäästöistä.

Vuoden 2013 toisen vuosineljänneksen loppuun mennessä toteutetuilla toimenpiteillä on saavutettu noin 77 miljoonan euron vuosisäästöt. Tästä henkilöstösidonnaisten kulujen osuus on 55 miljoonaa euroa.

Investoinnit ja palvelukehittäminen

OP-Pohjola osk tytäryhtiöineen vastaa OP-Pohjola-ryhmän palvelutoiminnan kehittämisestä. Palvelutoiminnan kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostuu ict-investoinneista ja niihin liittyvistä määrittelyistä.

Keskusyhteisökonsernin kehittämiskustannukset olivat tammi–kesäkuussa 62 miljoonaa euroa (54). Nämä sisältävät lisenssimaksut, ostetut palvelut sekä keskusyhteisökonsernin oman henkilöstön palkkakustannuksia. Vuonna 2012 näin määriteltyjen kehittämiskustannuksien kokonaismäärä oli 121 miljoonaa euroa.

Taseeseen aktivoituja ict-investointeja oli katsauskaudella 51 miljoonaa euroa (43). Katsauskauden investoinneista 39 miljoonaa euroa (29) kohdistui pankkitoimintaan, 9 miljoonaa euroa (10) vahinkovakuutukseen ja 4 miljoonaa euroa (4) varallisuudenhoitoon.

OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelma

Milj. e	Liite	1-6/2013	1-6/2012	Muutos, %	1-12/2012
Korkotuotot		1 240	1 735	-29	3 174
Korkokulut		805	1 206	-33	2 171
Korkokate ennen arvonalentumisia	4	435	529	-18	1 003
Saamisten arvonalentumiset	5	32	28	14	99
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		403	501	-20	904
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	6	280	228	23	433
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	7	107	48		108
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	8	317	295	8	584
Kaupankäynnin nettotuotot	9	52	41	27	81
Sijoitustoiminnan nettotuotot	10	50	25	100	52
Liiketoiminnan muut tuotot	11	50	46	9	109
Henkilöstökulut		395	397	-1	764
Muut hallintokulut		177	192	-8	378
Liiketoiminnan muut kulut		195	171	14	352
Palautukset omistajajäsenille		96	96	-1	192
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		1	1	17	2
Kauden tulos ennen veroja		398	329	21	586
Tuloverot		98	81	21	115
Kauden tulos		300	247	21	471

Jakautuminen, milj. e

Omistajien osuus tilikauden tuloksesta	299	247	21	470
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta	1	0		1
Yhteensä	300	247	21	471

OP-Pohjola-ryhmän laaja tuloslaskelma

Milj. e	1-6/2013	1-6/2012	Muutos, %	1-12/2012
Kauden tulos	300	247	21	471
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi				
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	-	28		-75
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
Käyvän arvon rahaston muutos				
Käypään arvoon arvostamisesta	-130	350		648
Rahavirran suojauksesta	-31	25		50
Muuntoerot	0	0		0
Tuloverot				
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi				
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)	-	7		-18
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
Käypään arvoon arvostamisesta	-32	86		158
Rahavirran suojauksesta	-7	6		12
Kauden laaja tulos	178	552	-68	942

Jakautuminen, milj. e

Omistajien osuus tilikauden tuloksesta	178	551	-68	941
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta	1	0		1
Yhteensä	178	552	-68	942

OP-Pohjola-ryhmän tase

Milj. e	Liite	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %	31.12.2012
Käteiset varat		3 767	4 914	-23	5 784
Saamiset luottolaitoksilta		794	1 090	-27	840
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		395	347	14	358
Johdannaissopimukset		3 646	4 004	-9	4 436
Saamiset asiakkailta		67 551	63 128	7	65 161
Vahinkovakuutustoiminnan varat	14	3 623	3 593	1	3 492
Henkivakuutustoiminnan varat	15	9 201	6 931	33	9 173
Sijoitusomaisuus		7 468	7 383	1	6 596
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		42	39	9	39
Aineettomat hyödykkeet		1 336	1 177	13	1 320
Aineelliset hyödykkeet		714	728	-2	710
Muut varat		1 822	2 048	-11	1 745
Verosaamiset		103	101	2	115
Varat yhteensä		100 461	95 483	5	99 769
Velat luottolaitoksille		1 423	1 707	-17	1 965
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat		4	13	-66	3
Johdannaissopimukset		3 385	3 889	-13	4 162
Velat asiakkaille		49 745	47 593	5	49 650
Vahinkovakuutustoiminnan velat	16	2 935	2 810	4	2 592
Henkivakuutustoiminnan velat	17	9 212	7 229	27	8 970
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	18	20 969	19 437	8	19 270
Varaukset ja muut velat		3 013	3 105	-3	3 297
Verovelat		945	907	4	990
Osuuspääoma		643	644	0	622
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		943	1 402	-33	1 114
Velat yhteensä		93 216	88 737	5	92 635
Oma pääoma					
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus					
Osake- ja osuuspääoma		338	334	1	336
Käyvän arvon rahasto	19	218	95		339
Muut rahastot		2 729	2 682	2	2 683
Kertyneet voittovarot		3 934	3 613	9	3 752
Määräysvallattomien osuus		25	22		24
Oma pääoma yhteensä		7 244	6 746	7	7 134
Velat ja oma pääoma yhteensä		100 461	95 483	5	99 769

OP-Pohjola-ryhmän oman pääoman muutoslaskelma

Käyvän arvon rahasto

Milj. e	Osake- ja osuus-pääoma	Käypään arvoon arvostamisesta	Rahavirran suojauksesta	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Määräysvallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2012	333	-198	10	2 621	3 474	3	6 242
Osakepääoman korotus	-	-	-	-	-	-	-
Osuuspääoman siirto omaan pääomaan	2	-	-	-	-	-	2
Rahastosiirot	-	-	-	61	-61	-	-
Voitonjako	-	-	-	-	-61	-	-61
Kauden laaja tulos	-	264	19	-	268	0	552
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	0	-	0
Muut	0	-	-	1	-7	19	12
Oma pääoma 30.6.2012	334	66	29	2 682	3 613	22	6 746

Käyvän arvon rahasto

Milj. e	Osake- ja osuus-pääoma	Käypään arvoon arvostamisesta	Rahavirran suojauksesta	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Määräysvallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2013	336	291	48	2 682	3 752	24	7 134
Osakepääoman korotus	-	-	-	-	-	-	-
Osuuspääoman siirto omaan pääomaan	2	-	-	-	-	-	2
Rahastosiirot	-	-	-	37	-37	-	-
Voitonjako	-	-	-	-	-69	-	-69
Kauden laaja tulos	-	-98	-23	-	299	1	178
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-1	-	-1
Muut	0	-	-	10	-10	-1	-1
Oma pääoma 30.6.2013	338	193	25	2 729	3 934	25	7 244

OP-Pohjola-ryhmän rahavirtalaskelma

Milj. e	1-6/2013	1-6/2012
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	300	247
Oikaisut kauden tulokseen	528	551
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-4 092	-1 807
Saamiset luottolaitoksilta	93	90
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	-152	160
Johdannaissopimukset	10	4
Saamiset asiakkailta	-2 459	-2 806
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-218	-574
Henkivakuutustoiminnan varat	-10	248
Sijoitusomaisuus	-1 249	1 213
Muut varat	-108	-143
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-527	1 903
Velat luottolaitoksille	-525	-91
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	1	12
Johdannaissopimukset	1	-2
Velat asiakkaille	95	1 619
Vahinkovakuutustoiminnan velat	122	136
Henkivakuutustoiminnan velat	165	59
Varaukset ja muut velat	-386	169
Maksetut tuloverot	-96	-48
Saadut osingot	71	76
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-3 816	922
Investointien rahavirta		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	-1	-50
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	84	241
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-5	-1
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	0	0
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-63	-120
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	3	1
B. Investointien rahavirta yhteensä	18	71
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	-	489
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-158	-29
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	13 111	14 604
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-11 067	-15 393
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	85	109
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-63	-88
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-81	-78
Palautukset omistajajäsenille	-	-
Määräysvallattomilta omistajilta hankittu osuus Pohjola Pankki Oyj:stä	-	-
Muut	-	-
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	1 827	-385
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-1 971	608
Rahavarat tilikauden alussa	5 872	4 465
Rahavarat tilikauden lopussa	3 901	5 073
Saadut korot	1 258	1 735
Maksetut korot	-904	-1 206
Rahavarat		
Käteiset varat	3 780	4 921
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	121	152
Yhteensä	3 901	5 073

Liitetiedot

Liite 1. Laatimisperiaatteet

Osavuositarkastus 1.1.–30.6.2013 on laadittu IAS 34-standardin (Osavuositarkastukset) mukaisesti.

Osavuositarkastuksen laatimisessa on sovellettu olennaisilta osin samoja laatimisperiaatteita kuin vuositilinpäätöksessä 2012 lukuun ottamatta alla mainittuja muutoksia.

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton. Kaikki osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteen muutos

IAS 19 Työsuhde-etuudet

OP-Pohjola-ryhmä soveltaa 1.1.2013 alkaen muutettua IAS 19 Työsuhde-etuudet –standardia. Uudistettu standardi poistaa option käyttää ns. putkimenetelmää vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamisessa sekä muuttaa etuusperusteisten eläkekulujen nettokorkotuoton laskentaa. Uudistetun standardin mukaan nettokorkotuoton laskennassa käytettävä eläkevarojen odotettu tuotto lasketaan eläkevelvoitteen diskonttauskoron määräisenä.

Laatimisperiaatteen muutoksen vaikutus vertailukauden ja tilikauden 2012 henkilöstökuluihin sekä muihin laajan tuloksen eriin on esitetty alla olevassa taulukossa. Putkimenetelmän käytöstä OP-Pohjola-ryhmä luopui vapaaehtoisesti vuoden 2012 alusta alkaen.

Milj. e	Vanha laatimis- periaate	Uusi laatimis- periaate	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus
Tuloslaskelma 2012			
Henkilöstökulut	749	764	16
Tuloverot	119	115	-4
Laaja tuloslaskelma 2012			
Etuusperusteisten eläkejärjestelyjen uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	-90	-75	16
Tuloverot etuusperusteisten eläkejärjestelyjen uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)	-22	-18	4
Milj. e	Vanha laatimis- periaate	Uusi laatimis- periaate	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus
Tuloslaskelma 1–6/2012			
Henkilöstökulut	389	397	8
Tuloverot	83	81	-2
Laaja tuloslaskelma 1–6/2012			
Etuusperusteisten eläkejärjestelyjen uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	20	28	8
Tuloverot etuusperusteisten eläkejärjestelyjen uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)	5	7	2

Muut muutokset

Seuraavia vuoden 2012 tilinpäätöksessä esitettyjä laatimisperiaatteita on muutettu vuoden 2013 alusta lähtien:

1.5 Rahoitusinstrumentit

1.5.4 Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja kirjaaminen taseessa

Rahoitusvarojen ja –velkojen vähentäminen toisistaan

Rahoitusvaroja ja -velkoja ei netoteta, jollei niiden kuittaamiseen ole lakisääteistä oikeutta ja jollei kuittausta aiota käyttää. Kuittausoikeutta käytetään keskusvastapuoliselvityksessä oleviin OTC- korkojohdannaisiin. Keskusvastapuolena toimii London Clearing House.

1.5.7 Johdannaispimukset

Keskusvastapuoliselvityksessä olevien OTC-korkojohdannaisten käyvät arvot selvitetään päivittäin käteissuorituksella.

Taseessa nämä selvitetty johdannaiset näkyvät nettona käteisvarojen muutoksena.

Muut johdannaiset esitetään bruttoperiaatteella, jolloin positiiviset arvonmuutokset esitetään Johdannaisvaroina ja negatiiviset arvonmuutokset Johdannaisvelkoina.

Liite 2. OP-Pohjola-ryhmän tunnusluvut ja niiden laskentakaavat

	1–6/2013	1–6/2012	1–12/2012
Oman pääoman tuotto (ROE), %	8,4	7,7	7,0
Oman pääoman tuotto käyvin arvo in,%	5,0	17,1	14,1
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,60	0,53	0,49
Kulujen osuus tuotoista, %	59	63	63
Henkilöstö keskimäärin	12 819	13 422	13 411
josta kokoaikaisia	11 859	12 703	12 393
josta osa-aikaisia	960	739	1 018
Oman pääoman tuotto (ROE), %	Kauden voitto		x 100
	Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)		
Oman pääoman tuotto käyvin arvo in, %	Tilikauden laaja tulos		x 100
	Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)		
Koko pääoman tuotto (ROA), %	Kauden voitto		x 100
	Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)		
Kulujen osuus tuotoista, %	(Henkilöstökulut + muut hallintokulut + liiketoiminnan muut kulut)		x 100
	(Korkokate + vahinkovakuustoiminnan nettotuotot + henkivakuutus-toiminnan nettotuotot + nettopalkkiotuotot + kaupankäynnin nettotuotot + sijoitustoiminnan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot + osuus osakkuusyriyten tuloksesta)		
Taloudellisen pääoman tuotto, %	Tulos + asiakasbonukset verojen jälkeen (12 kk liukuva)		x 100
	Keskimääräinen taloudellinen pääoma		
Saamiskohtaiset arvonalentumiset, % ongelmasaamisista	Taseen saamiskohtaiset arvonalentumiset		x 100
	Ongelmasaamiset		
Operatiivinen vahinkosu hde	Korvauskulut pl. Laskuperustemuutokset		x 100
	Vakuutusmaksutuotot pl. Laskuperustemuutokset (netto)		
Operatiivinen liikekulusu hde	Liikekulut		x 100
	Vakuutusmaksutuotot pl. Laskuperustemuutokset (netto)		
Operatiivinen yhdistetty kulusu hde	Operatiivinen vahinkosu hde + operatiivinen liikekulusu hde		
Riskisu hde (ilman perustekorkokulua), %	Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut		x 100
	Vakuutusmaksutuotot (netto)		
Toimintakulusu hde, %	Liikekulut ja korvausten selvittelykulut		x 100
	Vakuutusmaksutuotot (netto)		
Liikekustannussu hde, %	Liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta + korvausten selvittelykulut		x 100
	Kuormitustulo x 100		
Vastuunkantokyky, %	Vakavaraisuuspääoma		x 100
	Vakuutusmaksutuotot		

Liite 3. OP-Pohjola-ryhmän tuloskehitys vuosineljänneksittäin

Milj. e	2012			2013	
	4-6	7-9	10-12	1-3	3-6
Korkotuotot	836	764	674	615	625
Korkokulut	582	521	444	401	405
Korkokate	255	243	231	214	221
Saamisten arvonalentumiset	17	19	51	9	23
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	237	224	179	205	197
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	129	105	99	143	137
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	16	27	33	70	37
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	141	134	156	163	154
Kaupankäynnin nettotuotot	3	18	22	29	23
Sijoitustoiminnan nettotuotot	10	1	26	25	25
Liiketoiminnan muut tuotot	21	39	23	27	23
Henkilöstökulut	194	188	180	201	194
Muut hallintokulut	99	82	104	83	94
Liiketoiminnan muut kulut	84	81	100	98	98
Palautukset omistajajäsenille	52	46	50	48	48
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	1	1	0	0	1
Kauden tulos ennen veroja	130	153	104	234	164
Tuloverot	34	32	1	60	38
Kauden tulos	96	120	103	174	126
Muut laajan tuloksen erät					
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	-6	14	-116	-	-
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Käyvän arvon rahaston muutos					
Käypään arvoon arvostamisesta	-23	166	132	-13	-116
Rahavirran suojauksesta	20	20	5	-11	-20
Muuntoerot	0	0	0	0	0
Tuloverot					
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)	-1	3	-29	-	-
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Käypään arvoon arvostamisesta	-6	40	32	-3	-28
Rahavirran suojauksesta	5	5	1	-3	-5
Kauden laaja tulos	89	271	119	155	23

Liite 4. Korkokate

Milj. e	1-6/2013	1-6/2012	Muutos, %	1-12/2012
Lainat ja saamiset	621	819	-24	1 524
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	6	12	-50	20
Saamistodistukset	89	130	-32	232
Johdannaiset (netto)				
Kaupankäynnin johdannaiset	19	42	-55	70
Suojauslaskennan johdannaiset	38	16		49
Velat luottolaitoksille	-3	-5	-42	-9
Velat asiakkaille	-146	-221	-34	-406
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-167	-233	-28	-415
Huonomman etuoikeuden velat	-20	-28	-29	-58
Pääomalainat	-3	-4	-23	-8
Kaupankäynnin rahoitusvelat	0	0	70	0
Muut (netto)	0	1	-87	3
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	435	529	-18	1 002
Suojaavat johdannaiset	-221	127		270
Suojauskohteiden arvomuutokset	221	-127		-269
Korkokate	435	529	-18	1 003

Liite 5. Saamisten arvonalentumiset

Milj. e	1-6/2013	1-6/2012	Muutos, %	1-12/2012
Luotto- tai takaustappioiden poistetut saamiset	22	48	-54	67
Palautukset poistetuista saamisista	-6	-7	8	-14
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäys	49	38	29	108
Saamiskohtaisten arvonalentumisten vähennys	-33	-48	31	-60
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	0	-3		-2
Yhteensä	32	28	14	99

Liite 6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-6/2013	1-6/2012	Muutos, %	1-12/2012
Vakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	867	786	10	1 215
Jälleenvakuuttajien osuus	-48	-42	-15	-49
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-234	-210	-12	-32
Jälleenvakuuttajien osuus	21	14	44	-7
Yhteensä	606	549	10	1 126
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	391	406	-4	786
Jälleenvakuuttajien osuus	-17	-31	45	-61
Korvausvastuun muutos	14	-46		6
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	16		28
Yhteensä	383	344	11	759
Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot				
Koroista	29	31	-7	60
Osingoista	17	21	-20	29
Kiinteistöistä	3	3	0	1
Myyntivoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	16	14	12	27
Osakkeista ja osuuksista	17	-9		14
Lainoista ja saamisista	-	-2		-2
Kiinteistöistä	0	0		0
Johdannaisista	2	-4		-11
Arvostusvoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	0	-2	93	0
Osakkeista ja osuuksista	-5	-4	-2	-11
Lainoista ja saamisista	0	0		0
Kiinteistöistä	0	0	-18	3
Johdannaisista	0	-1	87	-2
Muista	1	1	12	2
Yhteensä	79	46	69	110
Diskonnttauksen purkautuminen	-22	-23	5	-44
Muut	0	0		0
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	280	228	23	433

Liite 7. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-6/2013	1-6/2012	Muutos, %	1-12/2012
Vakuutusmaksutulo	578	385	50	848
Jälleenvakuuttajien osuus	-13	-13	5	-27
Yhteensä	565	371	52	821
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-424	-323	-31	-644
Korvausvastuun muutos	2	-1		-42
Jälleenvakuuttajien osuus	5	6	-24	11
Vakuutusvelan muutos				
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-80	-243	67	-619
Jälleenvakuuttajien osuus	0	5		6
Yhteensä	-497	-556	11	-1 289
Muut	-55	-6		-58
Yhteensä	13	-190		-527
Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot				
Koroista	25	22	16	52
Osingoista	30	43	-29	61
Kiinteistöistä	3	3	0	-3
Myyntivoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	6	0		3
Osakkeista ja osuuksista	49	12		36
Lainoista ja saamisista	6	0		0
Kiinteistöistä	2	0		-1
Johdannaisista	1	-17		-17
Arvostusvoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	0	2	-85	4
Osakkeista ja osuuksista	-16	-6		-31
Lainoista ja saamisista	-1	0		-1
Kiinteistöistä	5	0		2
Johdannaisista	-68	50		129
Muista	0	2		3
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteina oleva omaisuus				
Osakkeet ja osuudet				
Myyntivoitot ja -tappiot	57	31	82	70
Arvostusvoitot ja -tappiot	-23	87		303
Muut	17	11	60	24
Yhteensä	94	239	-61	635
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	107	48		108

Liite 8. Palkkiotuotot ja -kulut, netto

Milj. e	1-6/2013	1-6/2012	Muutos, %	1-12/2012
Palkkiotuotot				
Luotonannosta	99	90	11	176
Talletuksista	3	3	12	5
Maksuliikkeestä	99	84	18	175
Arvopapereiden välityksestä	11	12	-8	21
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	7	7	-4	15
Rahastoista	44	35	26	74
Omaisuuksienhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	36	34	7	70
Vakuutusten välityksestä	34	34	-2	54
Takauksista	11	11	-7	22
Muista	22	20	12	44
Yhteensä	366	329	11	656
Palkkiokulut	49	35	41	72
Palkkiotuotot, netto	317	295	8	584

Liite 9. Kaupankäynnin nettotuotot

Milj. e	1-6/2013	1-6/2012	Muutos, %	1-12/2012
Myyntivoitot ja -tappiot				
Saamistodistuksista	4	9	-56	13
Osakkeista ja osuuksista	3	0		1
Johdannaisista	31	11		-20
Arvonmuutokset				
Saamistodistuksista	-3	1		2
Osakkeista ja osuuksista	-3	1		6
Johdannaisista	7	13	-48	63
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista rahoitusvaroista ja - veloista				
Myyntivoitot ja -tappiot				
Lainoista ja muista saamisista	-	-		-
Osinkotuotot	1	1	3	1
Valuuttatoiminnan nettotuotot	12	4		14
Yhteensä	52	41	27	81

Liite 10. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-6/2013	1-6/2012	Muutos, %	1-12/2012
Myytävässä olevista rahoitusvaroista				
Myyntivoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	14	-5		17
Osakkeista ja osuuksista	1	4	-67	8
Osinkotuotoista	22	10		24
Arvonalentumistappioista	-1	-4	-85	-11
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista				
Myyntivoitoista ja -tappioista	1	4	-86	-12
Yhteensä	38	10		26
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot				
Vuokratuotoista	20	20	2	38
Vastike- ja hoitokuluista	-15	-15	-2	-28
Arvonmuutoksista, myyntivoitoista ja -tappioista	7	10	-32	15
Muista	0	0	4	1
Yhteensä	12	15	-21	26
Muut	-	-		-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	50	25	100	52

Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	1-6/2013	1-6/2012	Muutos, %	1-12/2012
Tuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja toimitiloista	8	8	5	16
Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetun omaisuuden vuokratuotoista	4	5	-17	10
Muut	38	33	14	82
Yhteensä	50	46	9	109

Liite 12. Taseen luokittelu

Milj. e	Lainat ja saamiset	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat*	Myytavissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Varat						
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	3 767	-	-	-	-	3 767
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	794	-	-	-	-	794
Johdannaissopimukset	-	-	3 107	-	539	3 646
Saamiset asiakkailta	67 551	-	-	-	-	67 551
Vahinkovakuutustoiminnan varat**	738	-	122	2 763	-	3 623
Henkivakuutustoiminnan varat***	222	-	5 956	3 023	-	9 201
Saamistodistukset	-	319	304	6 401	-	7 023
Osakkeet ja osuudet	-	-	91	320	-	411
Muut saamiset	4 017	-	428	-	-	4 445
Yhteensä 30.6.2013	77 088	319	10 009	12 507	539	100 461
Yhteensä 30.6.2012	74 227	560	8 207	11 933	556	95 483
Yhteensä 31.12.2012	76 577	401	10 392	11 696	703	99 769

Milj. e			Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat*****	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Velat						
Velat luottolaitoksille	-	-	-	1 423	-	1 423
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)	-	-	4	-	-	4
Johdannaissopimukset	-	-	3 073	-	312	3 385
Velat asiakkaille	-	-	-	49 745	-	49 745
Vahinkovakuutustoiminnan velat****	-	-	1	2 934	-	2 935
Henkivakuutustoiminnan velat*****	-	-	5 689	3 523	-	9 212
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	-	20 969	-	20 969
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	-	943	-	943
Muut velat	-	-	-	4 601	-	4 601
Yhteensä 30.6.2013	-	-	8 768	84 137	312	93 216
Yhteensä 30.6.2012	-	-	6 994	81 289	454	88 737
Yhteensä 31.12.2012	-	-	9 119	83 097	419	92 635

*Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat erät sisältävät kaupankäynnin rahoitusvarat, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussopimusten katteena olevat sijoitukset sekä sijoituskiinteistöt.

**Vahinkovakuutustoiminnan varat on eritelty liitetiedossa 14.

*** Henkivakuutustoiminnan varat on eritelty liitetiedossa 15.

****Vahinkovakuutustoiminnan velat on eritelty liitetiedossa 16.

*****Henkivakuutustoiminnan velat on eritelty liitetiedossa 17.

*****Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten vakuutusvelan tasearvon

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuun.

Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo oli kesäkuun lopussa n. 471 miljoonaa euroa kirjanpitoarvoa korkeampi.

Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenuun.

Liite 13. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

**Varojen käyvät arvot 30.6.2013,
milj.e**

	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	126	266	3	395
Vahinkovakuutustoiminta	-	13	7	19
Henkivakuutustoiminta	-	7	31	38
Johdannaisopimukset				
Pankkitoiminta	20	3 598	28	3 646
Vahinkovakuutustoiminta	0	0	-	1
Henkivakuutustoiminta	-	76	-	76
Myytavissä olevat				
Pankkitoiminta	5 166	1 511	44	6 721
Vahinkovakuutustoiminta	1 709	826	229	2 763
Henkivakuutustoiminta	1 681	851	490	3 023
Yhteensä	8 703	7 147	831	16 682

**Varojen käyvät arvot 31.12.2012,
milj.e**

	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	125	209	23	358
Vahinkovakuutustoiminta	-	13	6	19
Henkivakuutustoiminta	-	7	80	87
Johdannaisopimukset				
Pankkitoiminta	7	4 400	28	4 436
Vahinkovakuutustoiminta	1	0	-	1
Henkivakuutustoiminta	-	130	-	130
Myytavissä olevat				
Pankkitoiminta	4 514	1 209	49	5 772
Vahinkovakuutustoiminta	1 799	759	244	2 802
Henkivakuutustoiminta	1 626	789	707	3 122
Yhteensä	8 072	7 517	1 139	16 727

**Velkojen käyvät arvot 30.6.2013,
milj.e**

	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	-	4	-	4
Vahinkovakuutustoiminta	-	-	-	-
Henkivakuutustoiminta	-	-	-	-
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	30	3 270	85	3 385
Vahinkovakuutustoiminta	0	0	-	1
Henkivakuutustoiminta	-	3	-	3
Yhteensä	30	3 278	85	3 394

**Velkojen käyvät arvot 31.12.2012,
milj.e**

	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	-	3	-	3
Vahinkovakuutustoiminta	-	-	-	-
Henkivakuutustoiminta	-	-	-	-
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	21	4 056	85	4 162
Vahinkovakuutustoiminta	3	0	-	3
Henkivakuutustoiminta	-	-	-	-
Yhteensä	23	4 059	85	4 168

* Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten velkapapereista, vähintään luottoluokituksen A- omaavien valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

** Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on lasketta-vissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkia-tasoon on luokiteltu Pohjola-konsernin OTC-johdannaiset, valtion velkasitoumukset, yritysten ja rahoituslaitosten velka-paperit, osto- ja takaisinmyyntisopimukset (repo) sekä lainaksi annetut tai saadut arvopaperit.

*** Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset, tietyt private equity sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Vuoden 2013 aikana on tasosta 1 tasoon 2 siirretty joukkolainoja 72 miljoonaa euroa, luottoluokitusten muutosten vuoksi. Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Rahoitusvarat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		Johdannais-sopimukset		Myytävissä olevat		Varat yhteensä
	Pankki-toiminta	Vakuutus-toiminta	Pankki-toiminta	Vakuutus-toiminta	Pankki-toiminta	Vakuutus-toiminta	
Avaava tase 1.1.2013	23	87	28	-	49	951	1 139
Tuloslaskelman nettotuotot	-16	0	-	-	-3	-11	-29
Laajan tuloslaskelman nettotuotot	-	0	-	-	2	21	22
Hankinnat	-	1	-	-	0	31	32
Myynnit	-5	-50	-	-	-4	-208	-267
Liikkeeseen laskut	-	0	-	-	-	0	0
Lyhennykset	-	0	-	-	0	0	0
Siirrot tasoon 3	-	-	-	-	-	-	-
Siirrot tasosta 3	-	-	-	-	-	-65	-65
Päätävä tase 30.6.2013	3	38	28	-	44	719	832

Rahoitusvelat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		Johdannais-sopimukset		Velat yhteensä
	Pankki-toiminta	Vakuutus-toiminta	Pankki-toiminta	Vakuutus-toiminta	
Avaava tase 1.1.2013	-	-	85	-	85
Tuloslaskelman nettotuotot	-	-	0	-	0
Laajan tuloslaskelman nettotuotot	-	-	-	-	-
Hankinnat	-	-	-	-	-
Myynnit	-	-	-	-	-
Liikkeeseen laskut	-	-	-	-	-
Lyhennykset	-	-	-	-	-
Siirrot tasoon 3	-	-	-	-	-
Siirrot tasosta 3	-	-	-	-	-
Päätävä tase 30.6.2013	-	-	85	-	85

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 30.6.2013

Milj. e	Korkokate tai Kaupan-käynnin nettotuotot	Sijoitustoiminnan nettotuotot	Vahinko-vakuutus-toiminnan nettotuotot	Henki-vakuutus-toiminnan nettotuotot	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista	
					Laaja tuloslaskelma	
Nettotuotot tilikaudelta	-15	-3	-4	-7	22	-7

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tason 3 johdannaiset liittyvät Pohjolan liikkeeseen laskemiin strukturoituihin jvk-lainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisten arvonkehityksen perusteella. Myös kytkettyjen johdannaisten arvonmuutos on esitetty tuloslaskelmaerittelyssä.

Arvostustekijöiden muutokset

Luokitteluja hierarkiatasojen välillä ei ole muutettu vuoden 2013 aikana.

Liite 14. Vahinkovakuutustoiminnan varat

Milj. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %	31.12.2012
Sijoitukset				
Lainat ja muut saamiset	129	124	4	104
Osakkeet ja osuudet	470	388	21	409
Kiinteistöt	103	100	2	112
Saamistodistukset	1 965	1 904	3	1 960
Johdannaissopimukset	1	1	-49	1
Muut osuudet	347	487	-29	452
Yhteensä	3 014	3 004	0	3 038
Muut varat				
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	31	33	-6	41
Muut				
Ensivakuutustoiminta	397	355	12	290
Jälleenvakuutustoiminta	137	145	-5	91
Rahat ja pankkisaamiset	12	7	66	10
Muut saamiset	33	49	-33	20
Yhteensä	609	589	3	454
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 623	3 593	1	3 492

Liite 15. Henkivakuutustoiminnan varat

Milj. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %	31.12.2012
Sijoitukset				
Lainat ja muut saamiset	95	179	-47	168
Osakkeet ja osuudet	1 409	1 939	-27	1 702
Kiinteistöt	147	158	-7	156
Saamistodistukset	1 652	876	88	1 506
Johdannaissopimukset	76	66	14	130
Yhteensä	3 378	3 218	5	3 663
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset				
Osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset	5 695	3 601	58	5 373
Muut varat				
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	42	30	40	44
Muut				
Ensivakuutustoiminta	6	4	42	12
Jälleenvakuutustoiminta	77	76	1	77
Rahat ja pankkisaamiset	2	0		3
Yhteensä	128	111	15	137
Henkivakuutustoiminnan varat	9 201	6 931	33	9 173

Liite 16. Vahinkovakuutustoiminnan velat

Milj. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %	31.12.2012
Korvausvastuu				
Eläkemuotoinen korvausvastuu	1 223	1 157	6	1 205
Muu korvausvastuu	805	763	6	788
Yhteensä	2 028	1 920	6	1 993
Vakuutusmaksuvastuu	689	632	9	455
Muut velat	217	259	-16	144
Yhteensä	2 935	2 810	4	2 592

Liite 17. Henkivakuutustoiminnan velat

Milj. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %	31.12.2012
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	4 554	3 539	29	4 288
Sijoitussopimukset	1 131	60		1 082
Vakuutusvelka	3 436	3 559	-3	3 578
Muut velat	90	71	27	21
Yhteensä	9 212	7 229	27	8 970

Vakuutusvelka sisältää vakuudellista koronvaihtosopimusten käyvän arvon muutosta 94 miljoonaa euroa (163).

Liite 18. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %	31.12.2012
Joukkovelkakirjalainat	13 827	12 833	8	13 612
Sijoitustodistukset, yritystodistukset ja ecp:t	7 001	6 305	11	5 514
Muut	141	300	-53	144
Yhteensä	20 969	19 437	8	19 270

Liite 19. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Milj. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %	31.12.2012
Saamistodistukset	38	-38		85
Osakkeet ja osuudet	155	104	49	207
Muut	25	29	-14	48
Yhteensä	218	95		339

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 288 miljoonaa euroa (449) ja siihen liittyvä laskennallinen verovelka oli 70 miljoonaa euroa (110). Katsauskauden lopussa käyvän arvon rahastossa oli oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonneutoksia yhteensä 225 miljoonaa euroa (260) ja negatiivisia arvonneutoksia yhteensä 38 miljoonaa euroa (21).

Liite 20. Arvonalentumiset ja ongelmasaamiset

Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä arvonalentumiset, milj. e	30.6.2013	31.12.2012
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	68 774	66 416
Arvonalentumiset yhteensä, josta	430	413
Saamiskohtaiset	370	355
Saamiryhmäkohtaiset	59	58
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (netto)	68 345	66 003

Ongelmasaamiset 30.6.2013, milj. e	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiskohtaiset arvonalentumiset	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (netto)
Järjestämättömät	476	154	323
Nollakorkoiset	11	8	3
Alihintaiset	148	1	147
Muut	315	208	107
Yhteensä	951	370	581

Ongelmasaamiset 31.12.2012, milj. e	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiskohtaiset arvonalentumiset	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (netto)
Järjestämättömät	456	149	307
Nollakorkoiset	12	8	4
Alihintaiset	130	1	129
Muut	305	197	108
Yhteensä	903	355	549

Tunnusluku, %	30.6.2013	31.12.2012
Saamiskohtaiset arvonalentumiset, % ongelmasaamisista	39,0 %	39,3 %

Ongelmasaamisiin luetaan järjestämättömät, nollakorkoiset ja alihintaiset saamiset sekä muut ongelmasaamiset. Järjestämättömien saamisten korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta kolme kuukautta. Nollakorkoinen saaminen on sovittu asiakkaan maksukyvyyn turvaamiseksi nollakorkoiseksi. Alihintainen saaminen on hinnoiteltu markkinahinnoista poiketen asiakkaan maksukyvyyn turvaamiseksi. Muut ongelmasaamiset sisältävät mm. ne saamiset, joihin kohdistuu arvonalentuminen, mutta ne eivät luokituta mihinkään em. ryhmistä sekä tilinylitykset.

Liite 21. Omat varat ja vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus, milj. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos-%	31.12.2012
Ensisijaiset omat varat (Tier 1)				
OP-Pohjola-ryhmän oma pääoma	7 244	6 746	7	7 134
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta (ml. OVY:n tasoitusmäärä)	-92	-43		-160
Käyvän arvon rahasto, siirto Tier 2:een	-57	27		-82
Lisäosuuspääomat, jotka eivät liity omaan pääomaan	585	580	1	620
Rajoituksettomat ensisijaiset omat varat (Core Tier 1) ennen vähennyksiä ja pääomalainoja	7 681	7 310	5	7 513
Aineettomat hyödykkeet	-400	-356	13	-372
Eläkevastuun ylikate ja sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus ja laskennalliset verosaamiset tappiosta	-95	-142	-33	-100
Suunniteltu voitonjako / hallituksen esittämä voitonjako	-45	-36	25	-68
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-1 154	-1 157	0	-1 210
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-235	-250	-6	-249
Muiden Tier 1-varojen alijäämä	-265	-		-163
Core Tier 1 omat varat	5 487	5 368	2	5 352
Pääomalainat	202	221	-9	201
Toissijaisten omien varojen alijäämä	-467	-96		-364
Siirto Core Tier 1 omiin varoihin	265	-		163
Ensisijaiset omat varat (Tier 1)	5 487	5 493	0	5 352
Toissijaiset omat varat (Tier 2)				
Käyvän arvon rahasto (pl. rahavirran suojauksen arvostus)	32	-55		34
Ikuiset lainat	0	282	-100	0
OVY:n tasoitusmäärä	221	218	1	218
Debentuurilainat	669	867	-23	842
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-1 154	-1 157	0	-1 210
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-235	-250	-6	-249
Siirto ensisijaisiin omiin varoihin	467	96		364
Toissijaiset omat varat (Tier 2)	0	0		0
Omat varat yhteensä	5 487	5 493	0	5 352

Riskipainotetut erät				
Luotto- ja vastapuoliriski	33 713	32 733	3	32 575
Valtio- ja keskuspankkivastuut	39	31	25	46
Luottolaitosvastuut	1 060	1 282	-17	1 208
Yritysvastuut	20 944	19 930	5	19 870
Vähittäisvastuut	8 468	8 201	3	8 298
Muut	3 202	3 290	-3	3 153
Markkinariski	785	767	2	723
Operatiivinen riski	3 165	2 954	7	2 954
Muut	2 352	-		1 841
Yhteensä	40 015	36 454	10	38 093
Riskipainotetut erät pl. siirtymäsäännökset	37 663	36 454	3	36 252
Omien varojen vaade				
Luotto- ja vastapuoliriski	2 697	2 619	3	2 606
Markkinariski	63	61	2	58
Operatiivinen riski	253	236	7	236
Muut	188	-		147
Yhteensä	3 201	2 916	10	3 047
Omien varojen vaade pl. siirtymäsäännökset	3 013	2 916	3	2 900

Suhdeluvut, %	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %-yksikköä	31.12.2012
Siirtymäsäännöksillä				
Vakavaraisuussuhde	13,7	15,1	-1,4	14,1
Tier 1 vakavaraisuussuhde	13,7	15,1	-1,4	14,1
Core Tier 1 vakavaraisuussuhde	13,7	14,7	-1,0	14,1
Pl. Siirtymäsäännökset				
Vakavaraisuussuhde	14,6	15,1	-0,5	14,8
Tier 1 vakavaraisuussuhde	14,6	15,1	-0,5	14,8
Core Tier 1 vakavaraisuussuhde	14,6	14,7	-0,2	14,8
Vakavaraisuus*, milj. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos-%	31.12.2012
Siirtymäsäännöksillä	2 286	2 577	-11	2 305
Pl. siirtymäsäännökset	2 474	2 577	-4	2 452

*Vähimmäisvaatimuksen ylittävä omien varojen määrä

Liite 22. OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos-%	31.12.2012
OP-Pohjola-ryhmän omat pääomat	7 244	6 746	7	7 134
Osuuspääoma, pääomalainat, ikuiset lainat ja debentuurilainat	1 467	2 024	-28	1 676
Muut omiin varoihin sisältyvät erät	-2	-3	-28	-1
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 294	-1 126	15	-1 272
Tasotusmäärä	-209	-255	-18	-212
Suunniteltu voitonjako	-45	-36	25	-68
Omista varoista vähennettävät IFRS-erät*	-120	-199	-40	-179
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-469	-501	-6	-498
Ryhmittymän omat varat yhteensä	6 572	6 650	-1	6 581
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade**	3 201	2 916	10	3 047
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade***	436	398	9	421
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	3 637	3 315	10	3 468
Ryhmittymän vakavaraisuus	2 935	3 335	-12	3 112
Ryhmittymän vakavaraisuus-suhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,81	2,01	-10	1,90

* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

** Riskipainotetut sitoumukset x 8 %

*** Toimintapääoman minimi

Liite 23. Annetut vakuudet

Milj. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %	31.12.2012
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut				
Kiinnitykset	1	1		1
Pantit	4 428	5 656	-22	4 633
Muut	401	531	-24	583
Annetut vakuudet yhteensä	4 830	6 188	-22	5 218

Liite 24. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	30.6.2013	30.6.2012	Muutos, %	31.12.2012
Takaukset	1 067	1 122	-5	948
Takuuvastuut	1 843	2 022	-9	1 688
Pantit	4	3	26	3
Luottolupaukset	10 860	10 953	-1	10 855
Lyhytaikaisiin kauppatapahtumiin liittyvät sitoumukset	337	21		455
Muut	449	576	-22	479
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	14 560	14 697	-1	14 428

Liite 25. Johdannaissopimukset

30.6.2013, milj. e	Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset	47 053	90 802	40 690	178 545	3 386	2 818
josta keskusvastapuoli-selvitettävät	50	2 944	2 441	5 435	46	31
Valuuttajohdannaiset	19 338	2 463	1 141	22 942	324	414
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	277	722	-	998	44	-
Luottojohdannaiset	29	130	-	159	8	1
Muut johdannaiset	286	576	156	1 018	57	56
Johdannaiset yhteensä	67 033	94 693	41 987	198 277	3 818	3 289

31.12.2012, milj. e	Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset	42 348	77 038	37 815	157 202	4 356	3 715
Valuuttajohdannaiset	19 859	2 746	517	23 122	294	340
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	303	819	6	1 127	50	0
Luottojohdannaiset	122	92	-	214	10	2
Muut johdannaiset	244	561	78	883	36	37
Johdannaiset yhteensä	62 876	81 256	38 416	182 548	4 746	4 093

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka taseessa esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa.

OTC-johdannaisten keskusvastapuoliselvitys

Ennakoiden EMIR– asetuksen (Regulation (EU) No 648/2012) edellyttämää keskusvastapuoliselvityksen voimaantuloa, Pohjola Pankki Oyj on siirtynyt helmikuussa 2013 finanssivastapuolten kanssa solmittujen standardiehtoisten OTC – johdannaiskauppojen keskusvastapuoliselvitykseen London Clearing House:ssa uusien korkojohdannaisten osalta. Koska Pohjola Pankki oyj ei ole liittynyt suoraksi jäseneksi London Clearing House:en, hoitaa Pohjola Pankki Oyj OTC-johdannaiskauppojen keskusvastapuoliselvityksen muutaman erikseen valitun selvitysvälittäjän kanssa, joiden kanssa on solmittu selvityssopimukset. Johdannaisten vastapuoleksi muuttuu päivittäisen selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli. Toimintamallissa netotetaan johdannaisten päiväkohtaiset maksut. Lisäksi päivittäin joko maksetaan tai saadaan vakuus, joka vastaa avointen sopimusten käypien arvojen muutosta (variation margin). Toimintamallin muutoksen johdosta keskusvastapuoliselvityksessä olevat korkojohdannaiset esitetään nettona taseessa. Toimintamallin muutos ei ole vielä olennaisesti vaikuttanut Pohjola konsernin taseeseen.

Muut kahdenvälisesti selvitettävät OTC- johdannaiset

Pohjola Pankki Oyj:n ja muiden asiakkaiden välisiin johdannaiskauppoihin sekä sellaisiin johdannaiskauppoihin, joita asetuksen mukainen keskusvastapuoliselvitys ei koske, sovelletaan joko ISDA:n, Finanssialan Keskusliiton tai Pohjola Pankin omaa johdannaissyleissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan netottaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

Liite 26. Liiketapahtumat lähipiirin kanssa

OP-Pohjola-ryhmän lähipiiri muodostuu OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyistä yhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, hallintohenkilöistä ja muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP-Pohjola-ryhmän hallintohenkilöihin luetaan OP-Pohjola-ryhmän pääjohtaja (OP-Pohjola osk:n johtokunnan puheenjohtaja), OP-Pohjola osk:n toimitusjohtaja, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet sekä hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Hallintohenkilöiden lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2012 jälkeen.

OP-Pohjola-ryhmän tuloksen esittelee lehdistötilaisuudessa medialle pääjohtaja Reijo Karhinen 31.7.2013 klo 12.00 osoitteessa Vääksyntie 4, Vallila, Helsinki.

Pohjola Pankki Oyj julkaisee oman osavuositilinsä.

Taloudellinen informaatio 2013

Vuoden 2013 osavuositilinsä julkaisupäivät:

Osavuositilinsä 1.1.–30.9.2013	30.10.2013

OP-Pohjola osk Johtokunta

LISÄTIEDOT

Pääjohtaja Reijo Karhinen, puh. 010 252 4500
Talousjohtaja Harri Luhtala, puh. 010 252 2433
Viestintäjohtaja Carina Geber-Teir, puh. 010 252 8394

JAKELU

NASDAQ OMX Helsinki Oy
LSE London Stock Exchange
SIX Swiss Exchange
Keskeiset tiedotusvälineet
op.fi ja pohjola.fi